

Szanowni Czytelnicy,

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady RP w Sztokholmie ma przyjemność przedstawić drugą edycję informatora-przewodnika po rynku szwedzkim. Zawarto w nim podstawowe informacje przydatne zarówno eksporterom jak i importerom, a także osobom pragnącym prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji. Aktualna edycja zawiera także najnowsze dane statystyczne o handlu ze Szwecją, które pokazują, zarówno w roku ubiegłym jak i na początku bieżącego roku, bardzo dużą dynamikę przyrostu polskiego eksportu oraz tym samym znaczne zmniejszenie naszego ujemnego salda. Mam nadzieję, że trend ten utrzyma się również w długim okresie.

*Aby ułatwić polskim przedsiębiorcom kontakt z rynkiem szwedzkim zdecydowano, że w roku 2003 promocja polskiej gospodarki będzie wiodącym tematem programu promocyjnego **Polen.nu**, w którym uczestniczyć będą polskie regiony, instytucje gospodarcze, kulturalne i turystyczne, a także przedsiębiorstwa. Wszystkich zainteresowanych uczestnictwem lub informacją o tym programie zapraszam do kontaktu z WEH.*

*Grzegorz Gawin
Radca Handlowy*

I. Wiadomości ogólne o Szwecji

Warunki naturalne i klimatyczne

Powierzchnia Szwecji wynosi 450 tys. km. kwadratowych, z czego 50 % zajmują lasy, a niespełna 10 % grunty rolne. Na stosunkowo równinnych terenach znajduje się blisko 100 tys. jezior. Na północnym zachodzie ciągną się Góry Skandynawskie, których najwyższy szczyt, Kebnekaise, liczy 2111 m.

Wzdłuż silnie rozczłonkowanego wybrzeża roi się od wysp i wysepek. Ciepły Prąd Północnoatlantycki zapewnia Szwecji klimat umiarkowany, łagodniejszy niż na innych obszarach położonych na tych samych szerokościach geograficznych.

Podczas gdy średnia temperatura w lipcu w Sztokholmie wynosi + 18° C, na południu Grenlandii nieznacznie przekracza 0° C. Zimą w południowej i środkowej Szwecji występują umiarkowane opady śniegu i temperatura spada niewiele poniżej 0° C. Na północy zimy są długie i chłodne, co w czerwcu i lipcu rekompensują białe noce i umiarkowane temperatury.

Ludność

Szwecja liczy 8,9 mln. mieszkańców, z czego około 85 % mieszka na południu kraju. Luterkański Kościół szwedzki skupia formalnie blisko 85 % populacji. Język szwedzki należy do grupy języków germańskich.

Szwecję podobnie jak inne wysoko rozwinięte kraje przemysłowe, cechuje niski przyrost naturalny. W latach 80. i na początku lat 90. sytuacja nieco się poprawiła, ale obecnie znów odnotowuje się tendencje spadkowe. Średnia długość życia jest wysoka i wynosi u kobiet – 82 lata, a dla mężczyzn – 76.

Osiedlający się w Szwecji od lat 40. emigranci – przede wszystkim z sąsiednich krajów skandynawskich – przyczynili się do wzrostu populacji o przeszło 40 %. Na północy kraju mieszkają dwie grupy mniejszościowe rdzennej ludności Finowie i Lapończycy.

Bogactwa naturalne

Szwecja ma duże zasoby lasów iglastych, energii wodnej, rudy żelaza, uranu i innych minerałów, nie posiada jednak w liczących się złóż ropy naftowej ani węgla kamiennego. Ruda żelaza pozyskiwana w kopalniach mieszczących się daleko na północy trafia przede wszystkim na rynki zagraniczne.

Lasy świerkowe i sosnowe dostarczają surowca przemysłowi drzewnemu i papierniczemu. O szybkim rozwoju przemysłu zdecydowała przede wszystkim tania energia wodna, której udział w krajowych źródłach energetycznych wynosi obecnie 15%. Większość hydroelektrowni mieści się na głównych rzekach na północy. Ponad 40% łącznego bilansu energetycznego Szwecja pokrywa importem ropy, 7% importem węgla kamiennego i koksu, a 15% (w tym blisko 50% energii elektrycznej) dostarcza dwanaście reaktorów atomowych. Pozostałe źródła energii o mniejszym znaczeniu to paliwa biologiczne, torf, odpady etc.

Uchylono wcześniejszą decyzję zamknięcia wszystkich elektrowni atomowych do roku 2010 i odłożono w czasie termin wyłączenia pierwszego reaktora w Barsebäck.

Przemysł i gospodarka

Na początku XX wieku rolnicza Szwecja była jednym z najuboższych krajów Europy. Stosunkowo szybki proces uprzemysłowienia zawdzięcza bogatym złożom rudy żelaza, drewna, ogromnym zasobom energii wodnej i wysiłkowi obywateli, którzy uczynili z niej nowoczesne państwo dobrobytu. Lata 1945-1975 cechuje bardzo wysoki wzrost gospodarczy i rosnąca konkurencyjność produkcji przemysłowej na rynkach zagranicznych. Odczuwalna w drugiej połowie lat 80. nierównowaga makroekonomiczna spowodowała gwałtowny spadek cen i wzrost deficytu budżetowego.

Na początku lat 90. Szwecję dotknęła najpoważniejsza od lat 30. recesja gospodarcza. Daleko idący program naprawczy przyniósł w roku 1994 wzrost PKB o przeszło 10 %, a w roku 1998 odnotowano nadwyżkę PKB w wysokości 2,5 %. Szwedzka gospodarka tradycyjnie uzależniona jest bardzo silnie od handlu międzynarodowego, a w szczególności eksportu. W szwedzkim eksporcie produkty przemysłu leśnego stanowią 14%, chemikalia 10%, w tym farmaceutyki 4%, a wyroby metalowe, maszyny i urządzenia – 55%. Dwadzieścia największych spółek, między innymi AGA, ASTRA, Electrolux, Ericsson, Pharmacia, Volvo i SCA odpowiadają za blisko połowę szwedzkiego eksportu. Duży udział w eksporcie stanowią tradycyjnie silne gałęzie przemysłu (np. przemysł papierniczy czy metalurgia żelaza), ale Szwecja liczy się także jako dostawca zaawansowanych technologicznie urządzeń telekomunikacyjnych, farmaceutyków i specjalistycznych maszyn i pojazdów silnikowych.

Udział prac badawczo-rozwojowych w sektorze produkcji przemysłowej sytuuje Szwecję w światowej czołówce. Dwadzieścia największych przedsiębiorstw przeznacza na te cele około 80% całości środków na B&R w Szwecji.

Główne gałęzie gospodarki

Przemysł elektromaszynowy.

Przemysł elektromaszynowy jest największą i najszybciej rozwijającą się gałęzią gospodarki szwedzkiej. W ostatnich dwudziestu latach produkcja tej grupy przedsiębiorstw wzrosła czterokrotnie i w 1997 roku stanowiła 47% całej wartości produkcji Szwecji. Znaczną część tego sektora stanowią przedsiębiorstwa w grupie MSP. Producenci zatrudniający 1000 i więcej pracowników reprezentują 1,5% całej ich liczby lecz zatrudniają 43% siły roboczej tego sektora.

W branży IT i telekomunikacji funkcjonuje 21 tysięcy firm zatrudniających 175 tysięcy pracowników. Firmy takie jak Ericsson, produkujący telefony i centrale telefoniczne, sprzedają swe wyroby na całym świecie. Szwecja zajmuje również znaczącą pozycję w światowej produkcji samochodów i samolotów. Wyroby takich szwedzkich firm jak VOLVO, SAAB są powszechnie znane i cenione.

Przemysł stalowy

Wytwarzanie żelaza i stali należy także do tradycyjnych gałęzi gospodarki szwedzkiej, co jest związane z posiadaniem bogatych złóż rud żelaza na północy kraju. Przez cały ubiegły wiek i początek obecnego, Szwecja była największym eksporterem wyrobów przemysłu stalowego w Europie. Wydobyte rudy jest zdominowane przez firmę LKAB, a jego 90% jest eksportowane i trafia głównie do niemieckich producentów stali. Eksport stali ulegał stopniowo zmniejszeniu, lecz Szwecja pozostała w grupie 10 największych eksporterów na świecie. Szwedzcy producenci stali koncentrują się obecnie na wyrobach wysokiej jakości – stali stosowanej w produkcji narzędzi i łożysk.

Przemysł chemiczny

Przemysł chemiczny zajmował zawsze istotną pozycję w życiu gospodarczym Szwecji. Początkowo były to materiały wybuchowe i zapalki. Później dominującą rolę przejęły farby i tworzywa sztuczne. Ogromnym sukcesem rynkowym w okresie ostatnich 20 lat okazały się produkty farmaceutyczne. Eksport obejmuje 80% całej produkcji tej grupy wyrobów. Procesy konsolidacji doprowadziły do znacznego zmniejszenia ilości firm farmaceutycznych. Do największych należą: Pharmacia&Upjohn, AstraZeneca i Ferring.

Przemysł leśny

Przemysł leśny należy do najstarszych gałęzi szwedzkiej gospodarki i do dzisiaj utrzymał znaczny wpływ na jej funkcjonowanie. Przemysł tartaczny jest najstarszy w Europie i ma 10% udziału w światowym eksporcie drzewa. Szwecja pozostaje trzecim, co do wielkości na świecie eksporterem pulpy papierowej i surowego papieru, a była w początku lat 90-tych największym eksporterem tych wyrobów.

Szwedzki przemysł leśny i związane z nim gałęzie są nowoczesne i pracują w oparciu o długofalowe programy uwzględniające ochronę poziomu zalesienia i cele ekologiczne.

Rolnictwo

Podobnie jak większość krajów europejskich, Szwecja przeszła stopniową transformację z kraju rolniczego do gospodarki, w której dominującą rolę odgrywa przemysł. Obecnie tylko 3% ogólnej liczby zatrudnionych, pracuje w rolnictwie. Główne produkty sektora rolnego gospodarki to: wyroby mleczne, mięso, zboża i ziemniaki, wytwarzane w przeważającej części na rynek wewnętrzny.

Rynek pracy

Czynnych zawodowo jest około 4 mln. osób. Poziom bezrobocia w porównaniu z innymi krajami był zawsze stosunkowo niski, głównie dzięki silnemu sektorowi prywatnemu, rozwojowi sektora publicznego i rozwiniętej polityce rynku pracy. Recesja początku lat 90. spowodowała znaczny wzrost poziomu bezrobocia, które w roku 1998 osiągnęło 6,5%.

W Szwecji obowiązuje czterdziestogodzinny tydzień pracy. Mniej więcej 22% osób czynnych zawodowo (głównie kobiety) pracuje w niepełnym wymiarze godzin. 69% kobiet w wieku od 16 do 64 lat pracuje zarobkowo. Ustawowo przysługuje każdemu pięć tygodni płatnego urlopu.

Okolo 83% ogółu pracobiorców należy do związków zawodowych. Największe centrale związkowe to Krajowa Federacja Związków Zawodowych (*LO*), skupiająca pracowników fizycznych, Krajowy Związek Pracowników Umysłowych (*TCO*) i Szwedzki Związek Absolwentów Wyższych Uczelni (*SACO*). Pracodawców, przedstawicieli większości firm sektora prywatnego, reprezentuje Szwedzka Konfederacja Przedsiębiorców (*Svensknäringslivet*). Rynek pracy reguluje szereg ustaw, między innymi ustawa o ochronie zatrudnienia, o statusie reprezentacji związkowych, o środowisku pracy, o współudziale pracowników w podejmowaniu decyzji.

II. Polsko-szwedzka współpraca gospodarcza

Chociaż Polska nie zajmuje znaczącego miejsca w handlu zagranicznym Szwecji, należy stwierdzić, że jej pozycja na szwedzkim rynku stale umacnia się. Jesteśmy w dalszym ciągu pierwszym partnerem Szwecji spośród państw Europy Środkowo-Wschodniej i drugim po Chinach wśród tzw. wyłaniających się rynków.

Według danych za 2001r. wartość wymiany handlowej pomiędzy Polską a Szwecją wynosiła ok. 1,6% wartości obrotów szwedzkiego handlu zagranicznego, w tym udział Polski w szwedzkim eksporcie nieznacznie zmniejszył się w porównaniu z 2000r. i wynosi 1,6%, natomiast w imporcie udział Polski wzrósł z 1,3% do 1,6%. Wśród eksporterów na rynek szwedzki Polska przesunęła się o dwie pozycje do góry i aktualnie zajmuje 15 miejsce. Na liście odbiorców towarów ze Szwecji plasujemy się bez zmian na 14 pozycji.

Po słabszej dynamice wzrostu polskiego eksportu do Szwecji jaki odnotowano w 1999r. (3,6%) ostatnie dwa lata charakteryzowały się bardzo silnym wzrostem polskiego eksportu do Szwecji. W 2000r. dynamika eksportu osiągnęła poziom prawie 40%, natomiast w 2001r., chociaż była niższa i wynosiła ok.18% i tak przewyższała średnią dynamikę całego eksportu zarówno szwedzkiego jak i polskiego.

Wyszczególnienie	1999	%	2000	%	2001	%
Obroty (mln SEK)	18.939,0	13,5	21.963,8	16,0	23.046,8	4,9
Export (mln SEK)	6.256,6	3,9	8.729,7	39,5	10.278,6	17,7
Import (mln SEK)	12.682,4	19,0	13.234,1	4,4	12.768,2	-3,6
Saldo (mln SEK)	-6.425,8	+38,5	-4.504,4	-29,9	-2.489,6	-44,7

Według danych Centralnego Biura Statystycznego w Sztokholmie w całym 2001r. wielkość polskiego eksportu do Szwecji wyniosła 10.278,6 mln SEK, co oznaczało wzrost o 17,7% w stosunku do 2000r. Dla porównania, w tym samym okresie dynamika szwedzkiego eksportu ogółem osiągnęła poziom -2%.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Szwecji w 2001r. przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2001 mln SEK	Udział %	2001/2000 %
0. Atykuły spożywcze	321,2	3,12	15,8
1. Napoje i papierosy	10,0	0,10	-54,2
2. Surowce	300,7	2,92	20,1
3. Paliwa	1445,6	14,06	1,9
4. Oleje zwierzęce i roślinne	1,4	0,01	9,5
5. Produkty chemiczne	539,8	5,25	-4,8
6. Półfabrykaty	2.123,7	20,66	-2,2
7. Maszyny, urz. i śr. transportu	3.596,0	35,00	47,0
8. Różne wyroby gotowe	1.940,1	18,88	23,3

9. Wyroby niesklasyfikowane	0,0	0,00	0,0
Razem	10.278,6	100,00	17,7

W 2001r. miał miejsce spadek tempa wzrostu importu ze Szwecji do Polski. Po silnym, bo aż 19% wzroście importu w 1999r. i 4,4% wzroście w 2000r. w całym 2001r. dynamika importu ze Szwecji osiągnęła ujemną wielkość tj. -3,6% i była niższa od średniej dynamiki całego szwedzkiego importu, która w omawianym okresie wyniosła -3%.

Struktura towarowa polskiego importu ze Szwecji w 2001r. przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	2001 mln SEK	Udział %	2001/2000 %
0. Artykuły spożywcze	192,0	1,50	-37,5
1. Napoje i papierosy	11,5	0,09	-6,0
2. Surowce	416,9	3,27	-14,8
3. Paliwa	1.104,4	8,65	13,5
4. Oleje zwierzęce i roślinne	49,3	0,39	91,9
5. Produkty chemiczne	1.477,1	11,57	24,4
6. Półfabrykaty	3.982,5	31,19	13,1
7. Maszyny, urząd. i śr. transportu	4.458,9	34,92	-22,2
8. Różne wyroby gotowe	1.075,6	8,42	9,3
9. Wyroby niesklasyfikowane	0,0	0,00	0,0
Razem	12.768,2	100,00	-3,5

Ogółem w całym roku 2001 obroty handlowe pomiędzy Polską a Szwecją osiągnęły wielkość 23.046,8 Mln SEK, co oznacza wzrost o prawie 5% w stosunku do 2000r.

Osiągnięte w 2001r. bardzo wysokie tempo wzrostu polskiego eksportu do Szwecji korzystnie wpłynęło na wielkość ujemnego salda obrotów towarowych. Na koniec 2001r. saldo hz w obrotach ze Szwecją wyniosło -2.489,6 mld SEK, co w porównaniu z 2000r. oznacza jego zmniejszenie o prawie 45%.

Analizując strukturę towarową wymiany ze Szwecją widać wyraźnie pozytywne zmiany. W 2001r. w polskim eksporcie do Szwecji miał miejsce znaczny, bo aż o 6,8 pkt procentowych wzrost udziału maszyn, urządzeń i środków transportu w porównaniu z 2000r. Aktualnie udział tej grupy towarowej w eksporcie do Szwecji wynosi 35,0% i możemy mówić o zbilansowaniu obrotów pomiędzy Polską a Szwecją w zakresie produktów o wysokim stopniu przetworzenia.

Kolejnym pozytywnym elementem jest spadek udziału w eksporcie do Szwecji towarów o niskim stopniu przetworzenia. Dotyczyło to w szczególności paliw i produktów chemicznych.

Spośród największych wartościowo pozycji towarowych w polskim eksporcie do Szwecji pierwsze i trzecie miejsce zajmują paliwa do silników odrzutowych i oleje ropy naftowej. Niemniej jednak na drugiej pozycji pojawiły się samoloty i statki powietrzne o ładowności powyżej 15.000kg. Na kolejnych miejscach w polskim eksporcie do Szwecji znajdują się meble i to zarówno tapicerowane jak i drewniane oraz części do mebli do siedzenia. Znaczącą pozycję pod względem

wartościowym spośród artykułów przetworzonych zajmują kable, urządzenia odbiorcze dla TV, przewody elektryczne oraz elektryczny sprzęt do telefonii i telegrafii przewodowej.

W imporcie towarów ze Szwecji do Polski w 2001r. na pierwszych pozycjach znajdowały się następujące towary: energia elektryczna, papier, tektura, wata celulozowa, leki, części do aparatów dla systemów przewodowych, ciągniki drogowe.

Wyrazem wzrastającego zainteresowania Szwedów naszym krajem oprócz odnotowanego w ostatnich dwóch latach wysokiego tempa wzrostu polskiego eksportu do Szwecji jest również dynamiczny wzrost szwedzkich inwestycji w Polsce. Według danych Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych na koniec 2001r. wartość szwedzkich inwestycji bezpośrednich (powyżej 1mln USD) wyniosła 2.312,1 mln USD. Oznaczało to 14% wzrost w porównaniu ze stanem na koniec 2000r. Chociaż w roku ubiegłym tempo wzrostu inwestycji szwedzkich w Polsce nieco spadło w stosunku do 2000r. – w dalszym ciągu pozycja Szwecji jako inwestora zagranicznego nie zmieniła się i kraj ten znajduje się na 8 pozycji wśród inwestorów zagranicznych w Polsce, chociaż jeszcze w 1999r. znajdował się na 12 miejscu.

Do sytuacji tej w znacznej mierze przyczyniły się inwestycje takich firm jak: Vattenfall, Telia AB, Nordbanken AB, IKEA, Interceluloza AB.

Ze względu na utrzymujący się w Polsce dobry klimat inwestycyjny a także rosnące zainteresowanie ze strony przedsiębiorców szwedzkich należy się spodziewać dalszego wzrostu inwestycji szwedzkich w Polsce, w pierwszym rzędzie ze strony dużych koncernów.

Poprawy w stosunkach gospodarczych pomiędzy Polską a Szwecją należy upatrywać w przyjętych ostatnio przez Polskę ustawach dostosowujących prawo gospodarcze Polski do standardów europejskich takich jak: ustawa o zgodności (certyfikacji), ustawa Prawo działalności gospodarczej, ustawa o pomocy publicznej.

Pewne ożywienie w stosunkach gospodarczych może spowodować podpisane we wrześniu 2000r. porozumienie w sprawie liberalizacji handlu artykułami rolnymi.

Wymienione regulacje prawne powinny usunąć ostatnie bariery w rozwoju bilateralnej współpracy gospodarczej pomiędzy Polską a Szwecją, jednakże nie zwalnia to strony polskiej od spełnienia kilku podstawowych wymogów, a mianowicie:

- wzrostu konkurencyjności polskiej oferty eksportowej
- prowadzenia działalności promocyjnej wśród firm szwedzkich i informacyjnej o możliwościach rynku szwedzkiego wśród firm polskich
- podjęcia działań w celu poprawy niekorzystnej struktury eksportowej
- wykorzystania finansowo-kredytowych instrumentów wspierania polskiego eksportu
- przełamywania stereotypów i usuwaniu barier administracyjno-technicznych

III. Charakterystyka rynku szwedzkiego

Szwecja jest obszarowo krajem prawie 1,5 krotnie większym od Polski i zamieszkałym przez około 9 mln mieszkańców, z czego 30 % skupionych jest w trzech aglomeracjach: Sztokholmie, Göteborgu i Malmö. Ośrodki te spełniają również rolę głównych centrów gospodarczych Szwecji. Tam mają swoje siedziby największe przedsiębiorstwa szwedzkie i międzynarodowe, tam też podejmowane są najważniejsze decyzje gospodarcze. W praktyce większość aktywności gospodarczej Szwecji koncentruje się w kierunku południowym od Sztokholmu, ze względu na ułatwioną logistykę, warunki klimatyczne oraz istniejące połączenia międzynarodowe.

Tradycyjnie szwedzka gospodarka należała do najbardziej otwartych na współpracę międzynarodową. Świadczy o tym chociażby fakt konieczności podniesienia niektórych stawek taryfy celnej po wstąpieniu Szwecji do Unii Europejskiej (1995 r.) co spowodowało wzrost o ok. 1 % średniej stawki importowej w stosunku do stawki sprzed akcesji.

Szwecja jest rynkiem w dużym stopniu uzależnionym od importu, który wynosi *per capita* ok. 7,5 tys. USD. Wartość eksportu Szwecji jest wyższa o ok. 30 % od jej importu, tak więc Szwecja notuje nadwyżkę bilansu obrotów handlu zagranicznego (nadwyżka ta występuje rokrocznie od 1983 r.).

Aktualny rząd szwedzki kontynuuje prorynkowe podejście do gospodarki, opowiadając się np. za jak najszybszą reformą Wspólnej Polityki Rolnej oraz popierając starania krajów Europy Centralnej o przystąpienie do UE.

Struktura rynku

Rynek wewnętrzny Szwecji jest „rynkiem nabywcy” z jednoczesną, bardzo silną organizacją importerów, hurtowników i detalistów. W zasadzie każda branża producentów, importerów, eksporterów czy handlowców posiada własne struktury samorządowe.

Główną organizacją handlu hurtowego i importerów w Szwecji jest Federacja Szwedzkiego Przemysłu i Handlu (*Svensk Handel*). Grupuje ona ok. 60 stowarzyszeń handlowych. Członkowie Federacji realizują ok. 70 % całości szwedzkiego importu. W Federacji zrzeszone są zarówno duże przedsiębiorstwa handlu hurtowego i wiele drobnych firm agencyjnych z terenu całej Szwecji. Największe domy towarowe są również członkami Federacji.

Przykładem silnej koncentracji handlu jest rynek artykułów żywnościowych, który w ponad 70 % opanowany jest przez trzy korporacje: ICA, Ruch Spółdzielczy i grupę AxFood. Korporacje te zajmują się zarówno importem, dystrybucją jak i sprzedażą detaliczną artykułów konsumpcyjnych.

Sytuacja taka powoduje z jednej strony:

- mniejszy niż można by się spodziewać asortyment artykułów żywnościowych w sieci detalicznej,
- utrzymywanie się nadal stosunkowo wysokiego poziomu cen detalicznych,
- możliwość realizowania wysokich marż nakładanych na cenę towaru przez importera, hurtownika i sprzedawcę detalicznego,

z drugiej bardzo wzmacnia pozycję negocjacyjną importera szwedzkiego, dzięki czemu uzyskują oni bardzo korzystne warunki importu.

Skrajnym przykładem wysokości marż są narzuty na ceny owoców cytrusowych wynoszące do 400 % ceny CIF. Marże na pozostałe artykuły żywnościowe, a także artykuły codziennego użytku (np. odzież) raczej nie spadają poniżej 100-150 %.

Szwedzki konsument.

Konsumenci szwedzcy – a szczególnie młoda i średnia generacja – uważani są za jednych z najbardziej wymagających w Europie, a jednocześnie zamożnych, otwartych i szybko akceptujących rynkowe nowości. Z tego względu wiele międzynarodowych koncernów, szczególnie anglo-amerykańskich traktuje Szwecję (a w zasadzie Sztokholm) jako rynek testowy dla swoich produktów przed rozpoczęciem ekspansji na pozostałe rynki europejskie.

Niektóre informacje dotyczące regionu Sztokholm
Populacja: ok. 2 miliony
Siedziba 100 000 przedsiębiorstw
PKB per capita: 30 000 USD
Najniższe koszty połączeń telekomunikacyjnych w Europie
22 operatorów telekomunikacyjnych
60 % pracujących używa w pracy komputera
48 % populacji pomiędzy 12-79 lat posiada dostęp do Internetu
51 % populacji pomiędzy 16-79 lat używa telefony komórkowe

Przeciętny konsument szwedzki jako osoba stosunkowo dobrze wykształcona (większość pracodawców jako minimalne warunki stawia wykształcenie średnie) kieruje się w swoich wyborach kryterium: jakości, bezpieczeństwa użytkowania, wzornictwem oraz wpływem na środowisko naturalne a także tzw. „patriotyzmem konsumenckim”. Oznacza to, że spośród produktów o zbliżonych walorach użytkowych konsument zdecyduje się na produkt szwedzki. Jest to częściowo spowodowane powszechnym przekonaniem (spotykanym także poza Szwecją) o najwyższej jakości produktów szwedzkich.

Reklama

Głównym środkiem marketingowej komunikacji w Szwecji jest reklama w gazetach codziennych. Są one nośnikiem ponad 70 % całej reklamy dóbr konsumpcyjnych.

Innymi istotnymi środkami oddziaływania reklamowego są czasopisma branżowe, ulotki, gazetki reklamowe dostarczane z reguły wprost do mieszkań.

Stosunkowo niewielką rolę w reklamie odgrywają kanały telewizyjne czy kino.

Podsumowując należy stwierdzić, że rynek szwedzki jest dojrzałym wysoko nasyconym „rynkiem konsumenta”. Stanowi on nadal rynek atrakcyjny dla producentów i eksporterów przede wszystkim ze względu na duży potencjał

nabywczy. Poziom Produktu Krajowego Brutto *per capita* w regionie Sztokholmu przekracza 30 000 USD, co jest miarą siły nabywczej konsumenta.

Dodatkowym czynnikiem zachęcającym do ekspansji na rynek szwedzki są średnio-

i długoterminowe prognozy makroekonomiczne wskazujące na stopniową poprawę koniunktury gospodarczej oraz wzrost konsumpcji prywatnej w Szwecji.

Szwecja rynkiem (nadal) nie wykorzystanych możliwości.

Wysoka koniunktura będzie w najbliższych latach korzystnie wpływać na wydatki konsumpcyjne społeczeństwa szwedzkiego co tworzy dodatkowe możliwości wzrostu eksportu z Polski. Potencjalni eksporterzy muszą jednak wziąć pod uwagę bardzo wysokie wymagania tutejszego rynku, zarówno w odniesieniu do jakości oferowanych produktów jak i ich wpływu na środowisko naturalne. Trudne bywają także negocjacje cenowe z partnerami szwedzkimi. Wykorzystują oni z reguły silną pozycję rynkową (w zasadzie każdy segment rynku ma strukturę oligopolu) dla maksymalnego obniżania ceny zakupu. Importerzy szwedzcy wnikliwie oceniają już pierwszą ofertę eksportera, przy zbyt wysokiej cenie wyjściowej nie podejmują negocjacji w ogóle.

Wymiana handlowa z Polską zamyka się kwotą nieco ponad 2 mld dolarów rocznie, z czego 70% stanowi szwedzki eksport, a pozostałe 30% szwedzki import z Polski. Nadal znaczącą pozycję w polskim eksporcie stanowią surowce (węgiel, miedź, siarka) oraz chemikalia. Struktura sprzedaży artykułów przetworzonych związana jest silnie z inwestycjami szwedzkimi w Polsce, np. eksport komponentów dla przemysłu samochodowego odbywa się za sprawą kontaktów z VOLVO czy SCANIA, eksport mebli z fabryk IKEA w Polsce, urządzenia dla przemysłu energetycznego ABB.

Aktualnie największych szans dla eksportu z Polski należy upatrywać w dostawach komponentów dla przemysłu szwedzkiego oraz podwykonawstwie. Jak dotąd wiele przedsiębiorstw szwedzkich wykorzystuje względne różnice w poziomie kosztów siły roboczej w Polsce i Szwecji lokując u nas swoją produkcję. Dobrymi przykładami są wspomniane wcześniej IKEA, VOLVO, ABB, SKF czy ELECTROLUX. Ten kierunek współpracy jeszcze przez pewien czas będzie się dynamicznie rozwijał. Nie powinien być to jednak docelowy model polsko-szwedzkiej współpracy handlowej. Stąd konieczność zmiany struktury polskiego eksportu. Pozytywne tendencje w tym zakresie można już dostrzec. W polskim eksporcie zmniejsza się udział surowców, w to miejsce eksportujemy więcej wyrobów finalnych.

IV. Export do Szwecji.

Szwecja jest krajem, dla którego obroty handlowe z zagranicą stanowią jeden z najważniejszych elementów decydujących o funkcjonowaniu gospodarki. Od wielu lat bilans handlu zagranicznego kraju wykazuje saldo dodatnie na poziomie kilku miliardów USD w skali rocznej. Ponieważ przemysł szwedzki dostarcza głównie produkty o wysokim stopniu przetworzenia, stwarza to znaczne uzależnienie Szwecji od importu zarówno surowców i podzespołów do dalszego przerobu – 70% całego importu, jak i importu konsumpcyjnego.

Szwecja jest członkiem Unii Europejskiej od 1 stycznia 1995 roku i od tego czasu obowiązują ją wszelkie taryfy, zasady i regulacje unijne w realizacji obrotów towarowych z krajami spoza UE. Tak więc aktualne taryfy, koncesje i ograniczenia w polskim eksporcie do Szwecji wynikają z porozumień pomiędzy Polską a UE.

Dla eksportu do Szwecji towarów spoza UE ma zastosowanie zintegrowana taryfa celna UE – TARIC uwzględniająca wszystkie zasady, preferencje, kwoty, pułapy i inne regulacje, wynikające z bilateralnych i wielostronnych porozumień UE z innymi krajami a także zasadami przyjętymi w ramach WTO. Łącznie jest to ponad 20 tysięcy szczegółowych uregulowań.

Obejmują one również porozumienia pomiędzy Polską i UE.

Podstawą dla ustalenia wartości celnej towaru jest cena importowanego towaru, /art.VII GATT/WTO/ ,lub cena aktualnie płacona za towar w transakcjach ze Szwecją, wraz z kosztami transportu i ubezpieczenia, jeżeli nie zostały one uwzględnione w cenie, to znaczy na bazie ceny CIF do miejsca dostawy towaru.

Dla produktów rolnych cło jest naliczane na ogół na bazie wagi towaru. W Szwecji obowiązuje 25% stawka podatku VAT na większość towarów, żywność opodatkowana jest stawką 12% a gazety i materiały informacyjne stawką 6%.

Podstawę do naliczenia VAT stanowi wartość celna powiększona o cło. W przypadku eksportu po zaniżonych cenach zakupu, niższych niż normalnie obowiązujące, po przeprowadzeniu szczególnej procedur przed organami UE może zostać nałożone cło antydumpingowe. Jest ono naliczane na wartość towaru po oceniu stawką taryfową. Eksport wielu produktów rolniczych i żywnościowych wymaga posiadania licencji unijnej przez producenta, na ogólnych zasadach obowiązujących w UE. Również w zakresie kontroli fitosanitarnej, obowiązują regulacje unijne, lecz w Szwecji można oczekiwać w tym zakresie dużej staranności.

Towary takie jak alkohol, papierosy, energia, są dodatkowo opodatkowane akcyzą. Np. papierosy stawką 20 öre/szt +39,2% ceny detalicznej, alkohol 501,41 SEK od litra 100% alkoholu. Świeże produkty żywnościowe i roślinne mogą być ponadto obciążone kosztami testowania i badania jakości produktów i przydatności do spożycia.

Dokumentacja.

Przed wysyłką towarów do Szwecji, eksporter powinien uzgodnić z agencją spedycyjną, jakie specjalne dokumenty mogą być wymagane dla dokonania odprawy granicznej w Szwecji.

Służby celne wymagają zwykle od dostawców n/w dokumentów:

- faktury handlowej,
- certyfikatu załadunkowego – *bill of lading*,
- dokumentów przewozowych.

Faktura powinna zawierać:

- nazwę i adres sprzedawcy,
- nazwę i adres kupującego,
- datę wystawienia,
- ilość i wagę poszczególnych ładunków - paczek, skrzyń lub kontenerów,
- łączny ciężar oraz oznaczenia i numerację,
- nazwy i ilości poszczególnych towarów, zgodnie z przyjętymi zwyczajami handlowymi, rabaty, warunki dostawy i płatności.
- wagę netto towaru i walutę płatności.

Zalecane jest również poddawanie na fakturze daty płatności, a nie np. ilości dni od dostawy, ponieważ może to być dogodne przy ewentualnym żądaniu zapłaty /lub nawet jej egzekucji/ kierowanym za pośrednictwem biura komornika szwedzkiego, bez procesu sądowego. Ta specjalna procedura obowiązująca w Szwecji jest omówiona w dalszej części tego rozdziału.

Dla uzyskania zwolnień celnych, wynikających z porozumień Polski z UE, konieczne jest posiadanie dokumentu EUR 1 wystawionego zgodnie z postanowieniami Układu Europejskiego.

Eksport żywych zwierząt, żyjących roślin oraz produktów z nich pochodzących nie będących żywnością, wymaga posiadania odpowiedniego świadectwa fitosanitarnego. Świadectwo takie musi być wydane przez lekarza weterynarii posiadającego uprawnienia do wydawania takich świadectw dla eksportu do UE lub potwierdzony przez szwedzki konsulat w kraju eksportera.

Wszystkie produkty mięsne i drobiarskie podlegają kontroli na obecność bakterii salmonella.

Pewne produkty wymagają specjalnego pozwolenia importowego wydawanego przez instytucję szwedzką – National Food Administration. Należą do nich: orzeszki ziemne, orzeszki brazylijskie, figi, kakao, orzechy kokosowe, produkty zawierające białko sojowe, woda mineralna.

Import pewnych towarów jest zabroniony:

- produktów zawierających rtęć np. termometrów,
- produktów PCB, PCT np. olej transformatorowy,
- produktów CFC, EFC np. zawierających piankę gumową,
- areozoli na bazie freonu,
- produktów po powierzchniowej obróbce kadmem, lub zawierających związki kadmu.

Produkty takie jak broń, materiały wybuchowe, leki, substancje trujące, wymagają licencji, lub specjalnego zezwolenia.

Nazwy i oznaczenia na opakowaniach produktów przeznaczonych do sprzedaży w Szwecji muszą być wykonane w języku szwedzkim.

Cła na artykuły przemysłowe w eksporcie do UE zostały zniesione. W bieżącym roku Unia odpowiadając na ograniczenia w imporcie stali wprowadzone przez USA, sama przyjęła czasowy system ograniczeń taryfowych dla tej grupy produktów, w formie dodatkowych ceł dla 15 produktów wg klasyfikacji CN. Szczegółowe informacje, łącznie z tabelą wyrobów objętych ochroną i stawkami ceł dodatkowych, zawiera *Commission Regulation (EC) No 560/2002 z 27 Marca 2002* publikowana w *Official Journal L085, 28/03/2002 p. 0001-0039* dostępna na stronie internetowej **europa.eu.itn**. Obowiązuje również *Commission Regulation (EC) No 540/2002 z 26 marca 2002, Official Journal L083 27/03/2002 p. 0003-0023* nakładająca cła antydumpingowe na pewną grupę spawanych rur stalowych pochodzących z kilku krajów w tym z Polski. Nadal istnieje jednak kontrola eksportu kształtowników i profili ze stali niestopowej,

polegająca na "automatycznej rejestracji obrotu w wywozie"- Dz.U. 1999 nr 24 poz 275, okres rejestracji przedłużono do końca 2002 roku. Pozwolenie na wywóz uzyskuje się w Departamencie Kontroli Obrotu Towarowego Ministerstwa Gospodarki. Procedura i wzory wniosku podane są w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2001.04.18 Dz. U. Nr 35 z 2001 roku.

W eksporcie polskich produktów rolnych i żywnościowych do Szwecji /UE/ nadal występują bariery taryfowe i okresowo pojawiające się bariery poza taryfowe jak np. zakazy eksportu wieprzowiny czy wołowiny.

Najprostszą możliwość uzyskania informacji o stawkach celnych na polskie produkty rolne stanowi np. dostęp do wspomnianej już unijnej taryfy TARIC za pośrednictwem strony internetowej szwedzkiego urzędu celnego – taric.tullverket.se , posiadającą również wersję angielską. Strona ta umożliwia stosunkowo szybkie poszukiwanie , jeśli znany jest kod towaru w nomenklaturze CN. Należy jednak pamiętać, że na wiele produktów żywnościowych i rolnych jak np. jabłka czy wieprzowina istnieją kontyngenty bezcłowe w eksporcie do UE, które mogą nie być uwzględnione w systemie informacji szwedzkiego urzędu celnego. Kontyngenty te, nie ograniczające dostępu ilościowego do rynku unijnego, nie są kontrolowane przez Agencję Rynku Rolnego w Polsce i są bilansowane jedynie przez unijną administrację rolną w Brukseli. Korzystanie z tych kontyngentów realizowane jest na zasadzie kolejności zgłoszeń w urzędach celnych na granicach UE. Ważność kontyngentów uzgodnionych w ramach negocjacji w dn. 2000. 09. 26 rozpoczyna się od 1-go lipca kolejnego roku. Dokładniejsze informacje można uzyskać w Agencji Ryku Rolnego.

Eksport polskich produktów rolno-spożywczych podlega ogólnym regułom obowiązującym w UE. Tak więc dla owoców miękkich ustalany jest poziom cen minimalnych i na owoce dostarczane odbiorcom unijnym po cenach niższych nakładane są opłaty wyrównawcze, tak by importer otrzymywał te towary po cenach nie niższych niż minimalne. Podobny system dotyczy niektórych owoców i warzyw np. /pomidory i ogórki/ Taryfa celna UE określa tzw. ceny wejścia dla tych produktów i w przypadku gdy ceny importowe są niższe niż ceny wejścia naliczane jest dodatkowe cło, określone tabelą unijną.

Ważną informację dla eksportera polskiego stanowią zasady funkcjonowania biura szwedzkiego komornika *Kronofogdemyndigheten*, w skrócie KFM.

Poprzez KFM można kierować do szwedzkich kontrahentów żądania związane z zaległymi zobowiązaniami finansowymi, niezapłaconymi rachunkami, itp., a nawet możliwe jest podjęcie przez ten urząd egzekucji zaległej należności, bez procesu sądowego. Warunkiem wystąpienia z roszczeniami za pośrednictwem KFM jest przedłożenie dokumentu – faktury, weksla, lub innego potwierdzenia niezrealizowanego zobowiązania finansowego, wskazującego jednoznacznie na przekroczenie przez kontrahenta uzgodnionego terminu płatności. Jest to stosunkowo skuteczny sposób wywierania nacisku na ociągające się, lub odmawiające wykonania płatności firmy szwedzkie, ponieważ jeżeli nawet firma taka zablokuje działania komornika żądaniem skierowania sprawy na drogę sądową, znajdzie się w rejestrze dłużników, który jest udostępniany wszystkim zainteresowanym podmiotom szwedzkim i zagranicznym.

Dla uzyskania pełnej informacji o stosunkowo prostej procedurze należy zgłosić się do biura KFM w Sztokholmie –można to zrobić w języku angielskim.

Adres Birger Jarlsgatan 61, 106 65 Stockholm.

Telefon 00 46 8 458 30 00 lub 00 46 20 68 37 42

Faks 00 46 8 458 33 62

adres internetowy - www.rsv.se

Biuro to skieruje zainteresowanego do lokalnego biura KFM właściwego dla regionu, w którym dłużnik jest zarejestrowany. Można uzyskać wzór ankiety do wypełnienia / niestety tylko w języku szwedzkim/ i po wypełnieniu przesłać wniosek o egzekucję płatności. Podstawowa opłata dla rozpoczęcia działań komornika wynosi 300 SKR. Konieczna jest znajomość numeru organizacyjnego firmy szwedzkiej.

Szwedzcy odbiorcy

Wysokie koszty produkcji w Szwecji związane z obciążeniami fiskalnymi i kosztem siły roboczej oraz zaostrzająca się konkurencja cenową na rynkach światowych na wyroby zaawansowane technologicznie i reprezentujące wysokie standardy jakościowe, które stanowiły zawsze trzon potencjału szwedzkiej gospodarki i eksportu, zmuszają producentów do poszukiwania tańszych dostawców podzespołów i materiałów. Początkowo uwaga szwedzkich producentów i importerów koncentrowała się na takich krajach jak Włochy, Irlandia czy Hiszpania. Obecnie wyraźnie dostrzegane jest poszukiwanie przez nich poddostawców w krajach bałtyckich i w Polsce.

Szwedzki odbiorca poszukuje w Polsce dostawców spełniających kryteria jakościowe, potwierdzone certyfikatami np. z serii ISO 9000, oferujących wyraźnie niższe ceny niż konkurencja z krajów UE. W Szwecji wysoko cenione są konsekwencja, kompetencja i solidność kupiecka. Dlatego też polscy oferenci powinni pamiętać o szybkim i profesjonalnym przygotowaniu ofert handlowych w szczególności odpowiadających na szwedzkie zapytania. Nie należy przesadzać z marginesem zysku we wstępnych ofertach, ponieważ nasze oferty nie są aż tak atrakcyjne cenowo, jak to się wydaje niekiedy polskiemu dostawcom, a znaczne redukcje cenowe w czasie późniejszych negocjacji podważają zaufanie szwedzkich kontrahentów. Tym bardziej, że raz pozyskane zaufanie może procentować wieloletnią współpracą - Szwedzi są na ogół przywiązani do dobrych i solidnych partnerów w biznesie.

Nie należy jednak zapominać o dobrym przygotowaniu kontraktów i zabezpieczonych formach płatności za dostawy. Bankructwa i niewypłacalność zdarzają się również w Szwecji i należy to brać pod uwagę. Nawet odroczone formy płatności mogą być dobrze zabezpieczone, a konkretne porady w tym zakresie każdy przedsiębiorca może uzyskać w obsługującym go banku polskim.

V. Prowadzenie działalności gospodarczej w Szwecji.

Rozwój polsko-szwedzkich kontaktów gospodarczych sprawia, iż wzrasta zainteresowanie podmiotów polskich, tworzeniem przedsiębiorstw z udziałem kapitału polskiego na terenie Szwecji. Zgodnie z Układem Europejskim Szwecja zapewnia prawo do zakładania na swoim terytorium przedsiębiorstw przez firmy i obywateli polskich na warunkach równoprawnych z obywatelami szwedzkimi.

Rozpoczęcie działalności gospodarczej w Szwecji jest stosunkowo proste i może być prowadzone w jednej z poniższych form prawnych :

- Przedsiębiorca jednoosobowy (szw. *Enskild näringsidkare*)
- Spółka prawa cywilnego (szw. *Enkelt Bolag*)
- Spółka handlowa (szw. *Handelsbolag*, w skrócie *HB*)
- Spółka komandytowa (szw. *Kommanditbolag*, w skrócie *KB*)
- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (szw. *Aktiebolag*, w skrócie *AB*)
- Oddział (szw. *Filial*)

Dla ścisłości należy także wspomnieć o dwóch kolejnych formach prowadzenia działalności gospodarczej jakimi są stowarzyszenie gospodarcze (szw. *ekonomisk förening*) oraz fundacja (szw. *stiftelse*). Są to jednak formy stosunkowo rzadko wykorzystywane i raczej nie stanowią interesującej alternatywy dla inwestorów zagranicznych.

Przedsiębiorca jednoosobowy (Enskild näringsidkare)

Ta forma odpowiada polskiemu jednoosobowemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność na podstawie wpisu do rejestru. Jest ono prowadzone i reprezentowane przez jedną osobę i nie posiada osobowości prawnej. Przedsiębiorca odpowiada całym swym majątkiem za skutki działalności gospodarczej. Sprawozdanie i rozliczenie działalności gospodarczej przedsiębiorstwa jest załącznikiem do corocznego własnego rozliczenia podatkowego. Szwedzki przedsiębiorca jednoosobowy ma prawo zaliczania zysków na poczet inwestycji w następnych latach i podobnego rozliczania deficytu rocznego. Nie ma obowiązku dokonywania audytu działalności finansowej.

Nazywana popularnie Enskild Firma jest często wykorzystywaną przez Polaków formą prowadzenia działalności gospodarczej dla podjęcia legalnej pracy w Szwecji na zasadzie samozatrudnienia. Zarejestrowanie przedsiębiorstwa w urzędzie podatkowym wraz z przedstawicielem mającym prawo stałego pobytu i pracy w Szwecji, upoważnionym do reprezentowania przedsiębiorcy wobec administracji szwedzkiej, pozwala na legalne podjęcie działalności np. w okresie ważności wizy turystycznej tzn. maksymalnie przez okres trzech miesięcy. Problemy zaczynają się kiedy taki przedsiębiorca występuje o zgodę na przedłużenie pobytu w Szwecji w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej i Decyzjami Trybunału w Luksemburgu, Migrationverket, instytucja odpowiedzialna za politykę migracyjną, może żądać /i z reguły to czyni/ przedstawienia biznes planu, wykazania interesu Szwecji wynikającego z działalności przedsiębiorstwa, oraz wykazania zabezpieczenia finansowego dla proponowanego planu. Osoby prowadzące działalność gospodarczą na zasadzie samozatrudnienia nie muszą

uzyskiwać zgody na pracę w Szwecji. Ta forma działalności gospodarczej jest coraz częściej wykorzystywana przez obywateli polskich dla stworzenia własnych podstaw legalnego zarobkowania w Szwecji.

Spółka prawa cywilnego (Enkelt Bolag).

Jest to najprostszy rodzaj spółki dwu lub więcej osób. Nie posiada ona osobowości prawnej: zwykle uważa się ją za jedynie umowę pomiędzy wspólnikami w celu wykonywania działalności gospodarczej.

Spółki prawa cywilnego były pierwotnie najczęstszym sposobem współpracy pomiędzy firmami dla pojedynczych przedsięwzięć, rozpowszechnionym w przemyśle budowlanym. Jednak od roku 1995 spółka prawa cywilnego jest dostępna jako opcja dla wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, tymczasowych i stałych. Majątek wykorzystywany w spółce prawa cywilnego nie jest własnością spółki, lecz jednego lub kilku wspólników. Wierzytelność spółki spoczywa na wspólniku lub wspólnikach, którzy uczestniczyli w czynności, która spowodowała dług. Właściciele odpowiadają za długi lub straty całym własnym majątkiem. Dochód należy zadeklarować w załącznikach do zeznań podatkowych właścicieli. Spółka prawa cywilnego może jednak lokować zyski do przyszłego wykorzystania, a deficyt może zostać skompensowany wypracowanym dochodem, lub przyszłą nadwyżką. Spółka ta nie jest rejestrowana przez PRV, rejestrowane są (na formularzu 907) jedynie osoby fizyczne ją tworzące.

Spółka handlowa (Handelsbolag).

Ten rodzaj spółki jest najbliższy spółce jawnej wg polskiego Kodeksu handlowego. Przepisy regulujące funkcjonowanie spółek jawnych zawarte są w Ustawie o spółkach jawnych i spółkach cywilnych (szw. *Lag om handelsbolag och enkla bolag*, SFS 1980:1102). Jest to przedsiębiorstwo założone i prowadzone przez dwie, lub więcej osób prawnych lub fizycznych. Posiada ona pewną formę osobowości prawnej i może posiadać własne aktywa i pasywa, lecz każdy ze wspólników jest solidarnie i osobno odpowiedzialny za długi i inne nabyte zobowiązania. Wspólnicy mają równe prawa do decydowania o działalności spółki, chyba że jest to inaczej sformułowane w umowie. Aczkolwiek, dla dokonania rejestracji nie jest wymagany statut spółki, jednakże PRV zaleca posiadanie pisemnej umowy dla uniknięcia nieporozumień w przyszłości. Mimo, że spółka może posiadać radę nadzorczą, zwykle zarządzana jest bezpośrednio przez wspólników.

Handelsbolag sporządza formalne, roczne sprawozdania. Rokiem finansowym jest rok kalendarzowy, jeśli co najmniej jeden ze wspólników jest osobą fizyczną. Dochód ze spółki deklarowany jest przy rozliczaniu podatków osobistych lub przez firmy tworzące spółkę. Spółka ulega rozwiązaniu w przypadku wypowiedzenia umowy przez wspólnika, bankructwa lub śmierci wspólnika, chyba, że umowa stanowi inaczej. Nie jest konieczne posiadanie dużego kapitału początkowego czy biegłego księgowego.

Spółka jest rejestrowana w Urzędzie Patentowo-Rejestrowym na formularzu 901. Koszt rejestracji 800 SEK.

Spółka komandytowa (Kommanditbolag)

Spółka komandytowa jest pewną odmianą spółki *Handelsbolag* w której jeden lub kilku wspólników ograniczyło swe zobowiązania w umowie spółki do wysokości sumy zainwestowanej w jej działalność.

Wspólnicy o ograniczonej odpowiedzialności noszą nazwę komandytariuszy. Co najmniej jeden wspólnik główny musi ponosić nieograniczoną odpowiedzialność. Jednak wspólnikiem głównym może być też osoba prawna, która sama ma ograniczoną odpowiedzialność, jak np. spółka z o.o. Komandytariusz może uczestniczyć w zarządzaniu spółką, pod warunkiem, że dopuszcza to umowa spółki, bez utraty ograniczenia swojej odpowiedzialności. Nie może on jednak reprezentować spółki jeśli nie jest wyposażony w specjalne pełnomocnictwa. Rejestracji spółki dokonuje się w PRV na formularzu 902. Koszt rejestracji 800 SEK

W Szwecji działa łącznie około 80 000 spółek handlowych, prawa cywilnego i komandytowych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Aktiebolag).

Istnieją dwa rodzaje spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – prywatna i publiczna. Prywatna spółka akcyjna – szw. *privat aktiebolag* - nie może oferować publicznie swoich akcji. Spółka publiczna – szw. *publik aktiebolag* - może to robić. Ogromna większość z 220 tysięcy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w Szwecji to spółki prywatne. Istnieje tylko około 500 publicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z akcjami zbywanymi na różnych rynkach. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są bardzo rozpowszechnioną formą prowadzenia działalności gospodarczej, nie tylko wśród dużych firm, lecz również średnich i małych, łącznie z firmami jednoosobowymi. Kapitał akcyjny dla prywatnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wynosi minimum 100 000 SEK (około 10 000 USD) i 500 000 SEK dla spółki publicznej. Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością tworzą jedna lub kilka osób fizycznych bądź prawnych.

Jeżeli spółkę tworzą osoby fizyczne lub prawne mające siedziby w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA – UE oraz Norwegia, Szwajcaria, Islandia i Liechtenstein), to nie jest wymagana zgoda na jej założenie. Mieszkańcy i spółki spoza EEA mogą zostać założycielami *Aktiebolag* po uzyskaniu rutynowej zgody PRV.

Spółka posiada pełną osobowość prawną. Udziałowcy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za długi i zobowiązania spółki. Jednakże w pewnych skrajnych okolicznościach zarząd oraz dyrektor mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności. Rozpoczęcie działalności wymaga dokonania rejestracji w PRV – formularz 816, koszt – 1700 SEK. Spółka otrzymuje numer w rejestrze Urzędu Patentowo –Rejestrowego. Przed oficjalną rejestracją spółka musi posiadać zaprzysiężonego rewidenta księgowego. Jest ona zarządzana przez zarząd wybrany przez wspólników. Jeżeli spółka nie ma żadnego zamieszkałego w Szwecji przedstawiciela, uprawnionego do reprezentowania spółki, wówczas powinna wyznaczyć osobę mieszkającą w Szwecji i upoważnić tę osobę do odbierania pozwów sądowych, zawiadomień urzędowych itp. Osoba ta powinna być zarejestrowana w PRV. Spółka musi składać roczne sprawozdania w PRV. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością rok finansowy nie musi pokrywać się z rokiem kalendarzowym. Z punktu widzenia opodatkowania, spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością uważana jest za najbardziej korzystną formę działalności gospodarczej w Szwecji.

Zarówno publiczne jak i prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlegają przepisom Ustawy o Spółkach z roku 1975 (szw. *Aktiebolagslag*, SFS 1975:1385) oraz przepisom wykonawczym (szw. *Aktiebolagsförordning*, SFS 1975:1387), a także wielu innym dotyczącym różnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa np. finansów, rachunkowości itp. Przepisy te ulegają sukcesywnym zmianom, należy więc zawsze upewnić się co do ich aktualności. Zapotrzebowanie na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest tak powszechne, że specjaliści od prawa gospodarczego dysponują standardowymi, założonymi i zarejestrowanymi, „uśpionymi” spółkami, które można od nich nabyć, unikając procedury zakładania. Nabycie akcji w takiej spółce nie wymaga od osób spoza EEA zgody PRV.

Zakładanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Ponieważ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a w szczególności *privat aktiebolag* jest najbardziej dogodną i dostępną formą przedsiębiorstwa dla polskiego inwestora, nie posiadającego prawa stałego pobytu w Szwecji, poniżej podane są podstawowe procedury i dokumenty związane z jej zakładaniem. Jak już wspomniano powyżej, jedną z możliwości jest zakupienie od firm prawniczych czy konsultingowych, specjalizujących się w organizacji i rejestracji tego rodzaju spółek, „uśpionej”, w pełni zorganizowanej i zarejestrowanej spółki. Nazwę, zarząd i statut „uśpionej” spółki można łatwo zmienić po jej przejęciu, tak aby spełniała wymagania nowego właściciela.

Pakiet początkowy

Ponieważ tworzenie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością jest w Szwecji stosunkowo powszechne, Wydział ds. Spółek Urzędu Patentowo-Rejestrowego (PRV) przygotował kompletny „pakiet początkowy”. Pakiet zawiera pełne instrukcje dotyczące sposobu założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wszelkie formularze podań oraz druki wymaganych dokumentów. (W jego skład wchodzi akt założycielski spółki, statut spółki, protokół posiedzenia zarządu i rocznego walnego zgromadzenia udziałowców, druk rejestru udziałów i świadectwa udziałowego.) Zawarte są również instrukcje, w jaki sposób wypełnić i złożyć formularze. Jest tam nawet specjalny segregator do przechowywania dokumentów. „Pakiet początkowy” dostępny jest za niewielką opłatą. Można go zamówić w Wydziale ds. Spółek PRV.

Samodzielne tworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Szwedzka spółka z ograniczoną odpowiedzialnością staje się legalnym podmiotem zaraz po zarejestrowaniu w Wydziale ds. Spółek Szwedzkiego Urzędu Patentowo-Rejestrowego (PRV). W celu rejestracji należy wykonać szereg dość rutynowych czynności.

Spółkę powołuje jeden lub kilku założycieli. Założyciel lub założyciele mogą być osobami fizycznymi lub prawnymi z siedzibą w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EEA). Mieszkańcy spoza EEA mogą zostać założycielami po otrzymaniu rutynowej zgody z PRV.

Założyciele przygotowują następujące dokumenty:

1. Akt założycielski spółki (szw. *Stiftelseurkund*) - jeden oryginał i jeden poświadczony odpis, oraz projekt statutu spółki – dwa egzemplarze. Dokumenty te zawierają proponowane szczegóły oraz harmonogram tworzenia spółki. Wśród nich są: proponowana cena poszczególnych udziałów, czas zapłaty, szczególne prawa i przywileje nadane jakiejkolwiek osobie, czas zwołania posiedzenia założycielskiego, nazwa firmy wraz z wyrazem „aktiebolag” lub skrótem AB, oznaczającym spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, siedzibę firmy, działalność jaką spółka będzie wykonywać, wysokość kapitału akcyjnego, nominalną wartość udziałów, liczbę dyrektorów, liczbę biegłych księgowych, sposób zwoływania walnego zgromadzenia udziałowców, sprawy zarezerwowane dla walnego zgromadzenia oraz daty rozpoczęcia i zakończenia roku finansowego. Oprócz tych obowiązkowych punktów statut spółki może zawierać szczegóły takie jak prawo pierwokupu udziałów, rozmaite prawa dotyczące głosowania w powiązaniu z udziałami, liczbę głosów każdego z udziałowców na walnym zgromadzeniu, polubowne rozwiązywanie sporów, itd.
2. Protokół posiedzenia założycielskiego udziałowców (szw. *Protokoll från konstituerande bolagsstämma*). Protokół, podpisany przez przewodniczącego i potwierdzony przez jeszcze jednego uczestnika posiedzenia, zawiera przyjęcie uchwały o utworzeniu spółki zgodnie z aktem założycielskim oraz wybór zarządu oraz biegłego księgowego. Pięćdziesiąt procent członków zarządu i zastępców członków zarządu oraz biegły księgowy muszą być mieszkańcami EEA. PRV może jednak zgodzić się na wyjątki.

Rejestracja spółki w Rejestrze Spółek PRV.

Ostatnim krokiem tworzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest rejestracja w Rejestrze Spółek PRV. W ciągu sześciu miesięcy od podpisania aktu założycielskiego należy złożyć następujące dokumenty:

1. Wyżej wymieniony akt założycielski, projekt statutu spółki oraz protokół z posiedzenia założycielskiego udziałowców.
2. Zaświadczenie bankowe (szw. *Bankintyg*) stwierdzające, że w jednym ze szwedzkich banków zdeponowano minimalny kapitał udziałowy w wysokości 100 000 SEK (około 10 000 USD). Bank wydaje specjalne zaświadczenie podpisane przez dwóch pracowników banku. Jeśli minimalny wkład pozostaje w formie majątku innej niż gotówka (aport), należy przedstawić pisemne oświadczenie biegłego księgowego. Musi ono określać w jaki sposób majątek ten posłuży spółce.
3. Lista subskrybentów (szw. *Teckningslista*). Przedstawia się ją tylko wtedy, gdy subskrypcja udziałów nie jest zawarta w akcie założycielskim.
4. Przyjęty statut spółki (szw. *antagna bolagsordningen*). Wymagany tylko jeśli projekt statutu spółki został zmieniony na posiedzeniu udziałowców.
5. Zezwolenie z Wydziału ds. Spółek PRV dla osoby lub osób mieszkających poza EEA na występowanie w charakterze założyciela, dyrektora lub członka zarządu spółki. Zwykle następujące osoby muszą być mieszkańcami EEA:

założyciel, co najmniej połowa członków zarządu i zastępców członków zarządu, dyrektor i zastępca dyrektora oraz jeden sygnatariusz. Jeśli osoby te nie są mieszkańcami EEA, należy uzyskać zezwolenie z Wydziału ds. Spółek PRV. Zezwolenia takie wydawane są rutynowo.

6. Podanie o formularz rejestracyjny (szw. *Registreringsanmälan*) oraz wymagane wyżej wymienione dokumenty należy wysłać do Wydziału ds. Spółek PRV (851 81 Sundsvall, Szwecja). Jednocześnie należy uiścić opłatę rejestracyjną w wysokości 1100 SEK (około 110 USD). Podanie musi zawierać potwierdzone wzory podpisów wszystkich członków zarządu, zastępców członków zarządu, dyrektora i zastępcy dyrektora (jeśli dotyczy) oraz jeszcze jednej osoby uprawnionej do składania podpisów w imieniu spółki. Należy wyznaczyć zaprzysiężonego rewidenta na stanowisko księgowego spółki i musi on złożyć swój podpis na podaniu, potwierdzając przyjęcie nominacji.
7. Jeśli spółka zagraniczna nie posiada oficjalnego zamieszkałego w Szwecji przedstawiciela, zarząd musi udzielić pełnomocnictwa mieszkańcowi Szwecji, który w imieniu szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywałby czynności procesowe. Osoba ta musi zostać zarejestrowana w PRV.

Adres Szwedzkiego Urzędu Patentowo-Rejestrowego

Patent- och registreringsverket
Bolagsavdelningen
851 81 Sundsvall
Szwecja

telefony: +46 60 18 40 00 (centrala), +46 60 18 40 40 (obsługa klientów)

faks: +46 60 61 56 29

E-mail: prv.bolag@prv.se

Strona internetowa www.prv.se

Oddział /Filial/

Podmioty zagraniczne mogą prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji tworząc oddział /filie/ firmy zarejestrowanej i funkcjonującej w innym kraju. Podstawowymi przepisami regulującymi funkcjonowanie oddziałów jest Ustawa o filiach zagranicznych (szw. *Lag om utländska filialer m.m., SFS 1992:160*) wraz z przepisami wykonawczymi. Oddział nie posiada własnej osobowości prawnej, lecz stanowi integralną część zagranicznej firmy. Podlega on jednak prawu szwedzkiemu i decyzjom władz szwedzkich, w odniesieniu do swej działalności w tym kraju. Oddział nie posiada własnego kapitału i jego pasywa i aktywa są częścią tych samych elementów firmy macierzystej. Jego działalnością kieruje dyrektor wyposażony w pełnomocnictwo firmy macierzystej do pełnego reprezentowania jej we wszystkich sprawach związanych z funkcjonowaniem oddziału. Powinien on być mieszkańcem EEA, odstępstwo od tej zasady wymaga zgody władz szwedzkich. Jednakże wówczas musi być wyznaczona i zarejestrowana w PRV osoba, posiadająca prawo stałego pobytu w Szwecji, która ma upoważnienie do reprezentowania oddziału w sprawach związanych z jego prawnym funkcjonowaniem. Dyrektor zarządzający występuje do PRV o

rejestrację oddziału w Szwecji. Rejestracja nie wymaga uzyskiwania zgody i jest automatyczna jeśli wniosek spełnia wszystkie wymagania PRV.

Oddział prowadzi własną księgowość niezależną od księgowości firmy macierzystej. Dyrektor przedstawia PRV uwierzytelniony odpis księgowości oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta za poprzedni rok finansowy. Należy również przedstawić analogiczne dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej, pod warunkiem, że są one publicznie dostępne w kraju siedziby spółki. Księgowość oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta nie muszą być przedstawiane, gdy spółka zagraniczna podlega prawodawstwu w ramach EEA i posiada formę prawną porównywalną do szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Jednakże dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej muszą zostać przetłumaczone na język szwedzki i przedłożone PRV. Zysk oddziału podlega takiemu samemu opodatkowaniu jak szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Nazwa oddziału musi obejmować nazwę zagranicznej firmy wraz z dodatkiem „filial” i musi jednoznacznie precyzować kraj rejestracji spółki macierzystej. Nazwa musi być łatwo odróżnialna od innych nazw w rejestrze firm PRV. Nagłówki na papierze firmowym filii, formularze zamówień oraz inne materiały muszą zawierać informacje o formie prawnej spółki, zarejestrowanym biurze, rejestrze w kraju pochodzenia i numerze w tym rejestrze oraz numerze w rejestrze filii w Szwecji.

Szwecja realizując postanowienia Układu Europejskiego dopuszcza prowadzenie działalności gospodarczej na swoim terytorium przez obywateli polskich we wszystkich wyżej opisanych formach. Pierwsze trzy z nich mają zastosowanie w zasadzie do działalności prowadzonej w niewielkiej skali, często osobiście i z tego względu prowadzenie takich przedsiębiorstw w Szwecji wymagałoby od obywateli polskich uzyskania pozwolenia na pobyt oraz pozwolenia na pracę lub ustanawiania specjalnych pełnomocników spełniających te kryteria. Spółki osobowe wymagają istnienia co najmniej dwóch wspólników. Ponadto udziałowcy podlegają opodatkowaniu podatkiem od dochodów osobistych, którego stawki są wyższe niż stawka podatku od osób prawnych (aktualnie 28%). Z tych względów formą najczęściej wykorzystywaną w działalności gospodarczej, stosunkowo łatwą do założenia i prowadzenia jest Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (AB).

Nie należy także mylić prawa do utworzenia spółki czy zarejestrowania oddziału w Szwecji z prawem czy nawet ułatwieniem w uzyskaniu zgody na pobyt i pracę w tym kraju. W każdym przypadku, również dla uzyskania zgody na pracę w przedsiębiorstwie z własnym, np. polskim kapitałem, o pozwolenie na pracę występować należy do konsulatu szwedzkiego w Polsce. Procedury są identyczne jak w przypadku aplikacji o zgodę na pracę w firmie szwedzkiej, a posiadanie udziałów w spółce szwedzkiej nie stwarza sytuacji preferencyjnej, chyba, że dotyczy tak zwanego personelu kluczowego wg. definicji Układu Europejskiego.

Kwestia samozatrudnienia obywateli Polski (a także innych krajów aplikujących do UE) była przedmiotem orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości w Luxemburgu (sprawy C-63/99, C-257/99 oraz C-235/99), który potwierdził prawo do samozatrudnienia w krajach UE, jednakże pozostawiając administracjom narodowym możliwość oceny charakteru planowanej działalności, szans jej powodzenia a także zabezpieczenia finansowego osób je podejmujących.

VI. Praca w Szwecji.

Generalnie, w stosunku do osób spoza UE istnieje obowiązek posiadania pozwolenia na pracę oraz w przypadku pobytu dłuższego niż 3 miesiące również pozwolenia na pobyt. Osoby, które chcą pracować w Szwecji, muszą mieć pozwolenie na pracę już w momencie przyjazdu do Szwecji

Przy rozpatrywaniu podań o pozwolenie na pracę priorytetowo traktowani są obcokrajowcy zamieszkali w Szwecji, obywatele państw EEA, a także pracownicy w poszukiwanych zawodach. Urząd rozpatrujący podania bierze również pod uwagę sytuację na rynku pracy w danym zawodzie.

Wydawanie pozwoleń na pracę.

Ubiegając się o pozwolenie na pracę po raz pierwszy należy zwrócić się do ambasady szwedzkiej lub konsulatu szwedzkiego w kraju pochodzenia bądź stałego zamieszkania. Adresy ambasad i konsulatów są zamieszczone w internecie na stronie www.ud.se

Podanie należy złożyć minimum na sześć tygodni przed planowanym przyjazdem do Szwecji.

Wyjeżdżając do Szwecji należy mieć pozwolenie w paszporcie.

Przedłużenie pozwolenia można uzyskać w jednym z biur Urzędu ds. Migracji (*Migrationsverket*) na terenie Szwecji. Odpowiednie adresy są do uzyskania na stronie internetowej www.migrationsverket.se. O przyznaniu pozwolenia na pracę i pobyt decyduje Urząd ds. Migracji (*Migrationsverket*) w porozumieniu z Wojewódzkimi Urzędami Pracy (*Länsarbetsnämnden*).

Okres ważności pozwolenia na pracę.

Pozwolenie na pracę przyznaje się z reguły na rok lub na okres podany w ofercie pracy, jeśli jest on krótszy niż rok. Z chwilą wygaśnięcia umowy o pracę pracownik wraz z rodziną musi opuścić Szwecję.

Pozwolenie może być wydane na maksimum osiemnaście miesięcy, jeśli jest to praca w ramach okresowego zapotrzebowania na siłę roboczą.

W przypadku pracy w ramach umów międzynarodowych pozwolenie można przedłużyć na okres do czterech lat.

Pozwolenie dotyczy tylko tego typu pracy, na jaką opiewa oferta i tylko u tego pracodawcy, który zaoferował pracę.

Warunki wydania pozwolenia na pracę.

Ubiegając się o wydanie pozwolenia na pracę pracownik powinien przedłożyć pisemną ofertę pracy w Szwecji. Pracodawca może otrzymać formularz takiej oferty (AMS PF 1704) w biurze pośrednictwa pracy. Ofertę należy dołączyć do podania.

Pracodawca powinien zagwarantować płacę zgodnie z obowiązującą umową, ale nie niższą niż obowiązująca płaca minimalna brutto. Aktualnie jest to 13 000 SEK miesięcznie. Pracownik powinien mieć zapewnione mieszkanie w Szwecji.

Rodzina.

Rodzina pracownika tj. współmałżonek i dzieci poniżej lat 18 - mogą otrzymać pozwolenie na pobyt w tym samym okresie, który dotyczy pracownika. Współmałżonek może ponadto uzyskać pozwolenie na pracę, jeśli pozwolenie na pracę drugiego współmałżonka opiewa na co najmniej sześć miesięcy.

Procedury odwoławcze.

W wypadku negatywnego rozpatrzenia podania o pozwolenie na pracę nie przysługuje prawo do odwołania się od tej decyzji.

W przypadku negatywnego rozpatrzenia podania o pobyt w Szwecji w ciągu trzech tygodni od dnia otrzymania decyzji można się od niej odwołać do Komisji ds. Cudzoziemców (*Utlänningsnämnden*) za pośrednictwem *Migrationsverket* w Norrköping, który następnie przekaze je *Utlänningsnämnden*.

Opodatkowanie pracowników polskiego pracodawcy

Polski pracownik zatrudniony przez polskich pracodawców, wykonujący pracę w Szwecji, nie będzie podlegał obowiązkowi płacenia podatku dochodowego w Szwecji, jeżeli okres jego pobytu w Szwecji nie będzie przekraczał łącznie 183 dni w ciągu jednego roku kalendarzowego. Dodatkowym warunkiem jest, aby wynagrodzenie było wypłacane przez polskiego pracodawcę i nie obciążało ewentualnego „zakładu” polskiego pracodawcy w Szwecji, według określenia tego pojęcia w Umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania pomiędzy Polską i Szwecją. Według Umowy pod pojęciem „zakład” rozumiane jest trwałe o charakterze permanentnym, miejsce w którym przedsiębiorstwo wykonuje swoją działalność w całości lub częściowo. W szczególności pojęcie to obejmuje:

- siedzibę dyrekcji,
- filię
- biuro w którym wykonywana jest działalność gospodarcza,
- fabrykę,
- warsztat,
- miejsce wykonywania prac budowlanych, instalacyjnych albo montażowych, jeśli prace te trwają dłużej niż 18 miesięcy.

Umowa z Szengen

W Szwecji obowiązują obecnie ustalenia umowy z Szengen dotyczące między innymi podróżowania. Oznacza to między innymi, że osoby posiadające pozwolenie na pobyt w Szwecji mogą przez okres trzech miesięcy swobodnie podróżować po państwach będących sygnatariuszem umowy, bez konieczności ubiegania się o wizę.

Wszyscy muszą mieć ważny paszport i potwierdzoną tożsamość. Sygnatariuszami Umowy z Szengen są: Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Islandia, Luksemburg, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Szwecja i Włochy.

Złagodzenie przepisów dot. pozwolenia o pracę

Rząd szwedzki zdecydował o wprowadzeniu wyjątków w zakresie obowiązku posiadania pozwolenia na pracę dla pewnych grup cudzoziemców. Powyższe zmiany weszły w życie z dniem 1 kwietnia 2002r. i dotyczą następujących przypadków:

- do 14 dni roboczych w ciągu 12 miesięcy dla artystów wraz z personelem technicznym i pomocniczym pod warunkiem posiadania zaproszenia przez promotorów znajdujących się na liście zatwierdzonej przez Szwedzki Urząd ds. Migracji
- do 3 miesięcy w ciągu 12 miesięcy dla zawodowych sportowców zagranicznych lub działaczy sportowych biorących udział w międzynarodowych zawodach sportowych
- łączny pobyt nie przekraczający 1 roku dla zagranicznych specjalistów zatrudnionych w koncernach międzynarodowych, którzy wykonują w Szwecji pracę w zakresie swojej specjalizacji.

Formularze

Formularze są dostępne w szwedzkich ambasadach i konsulatach. Można je również zamówić w *Migrationsverket* pod adresem SE-601 70 Norrköping, tel. + 46 11 15 66 91 lub drogą elektroniczną email distributionen@migrationsverket.se. Formularze znajdują się ponadto w internecie pod adresem www.migrationsverket.se

Dodatkowe informacje o pozwoleniu na pracę w Szwecji można uzyskać w ambasadzie szwedzkiej, konsulatach lub bezpośrednio w Urzędzie ds. Migracji. Migrationsverket, SE 601 70 Norrköping, Tel.+ 46 11 15 60 33, fax + 46 11 15 65 35, E mail migrationsverket@migrationsverket.se.

VII. Szwedzki system podatkowy

Szwedzki system podatkowy podlegał w ostatnich latach poważnym zmianom i choć jeszcze w latach osiemdziesiątych obowiązywały stosunkowo wysokie obciążenia fiskalne we wszystkich grupach podatków, obecnie nie odbiega znacząco od standardów europejskich. Istnieje jednak sporo różnic np. w stosunku do polskiego systemu podatkowego. Podstawowa różnica wynika z faktu, że podatek dochodowy od osób fizycznych (pierwszy przedział skali podatkowej) jest podatkiem gminnym, a jego stawka różni się w zależności od decyzji władz danej gminy. Większa jest także ilość form opodatkowania. W Szwecji funkcjonują np.: podatek od nieruchomości czy podatek majątkowy

Instytucją rządową całościowo odpowiedzialną za system podatkowy jest Krajowy Urząd Skarbowy (*Riksskatteverket*) działający za pośrednictwem regionalnych oddziałów. Pobór podatków jest wysoce skomputeryzowany, tak że istnieje możliwość składania zeznań podatkowych oraz korespondencji drogą elektroniczną. Informacje o podatkach są ogólnie dostępne, a w większości przypadków dodatkowe wiążące informacje można uzyskać od specjalistów zatrudnionych w urzędach skarbowych.

Poniżej zostaną omówione formy opodatkowania najistotniejsze z punktu widzenia działalności gospodarczej.

Podatek dochodowy od osób prawnych.

Podatek ten płacą jedynie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (AB) oraz stowarzyszenia gospodarcze.

Obowiązująca w Szwecji stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 28% i jest zaliczana do jednych z najniższych stawek w państwach UE. Dochody firm będące podstawą do opodatkowania naliczane są w Szwecji zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami w Unii Europejskiej i międzynarodowymi standardami księgowości. Tak jak w Polsce zyski kapitałowe są opodatkowane jak zwykły zysk firmy. Straty kapitałowe, generalnie są odliczane od zysku i zwykle mogą być przenoszone na lata następne. Firmy mogą odprowadzać część dochodu na rezerwy celowe, które nie są opodatkowane aż do momentu, wykorzystania ich do finansowania działalności. Powszechna dostępność tego rodzaju lokat i możliwość prowadzenia rotacji tych rezerw, pozwala na efektywne obniżenie stawki podatku dochodowego z 28 do około 26%.

W zakresie sprawozdawczości finansowej obowiązują również wszystkie zasady stosowane powszechnie tj. np.: zasada kosztów historycznych, księgowości narastającej, natychmiastowego rozpoznania ryzyka straty i nie kredytowania dochodu bez zarobków. Pracodawcy obciążani są dodatkowo częścią składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, która podlega odliczeniom od dochodu firmy do opodatkowania.

Podatek od dywidendy

Dywidenda jest w Szwecji opodatkowana wg stawki 30% i dotyczy to zarówno przedsiębiorców lokalnych jak i zagranicznych, z tym że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania jakie zawarła Szwecja z wielu krajami, w tym z Polską (Dziennik Ustaw Nr 13 z dnia 22 kwietnia 1975) pozwalają na efektywne

obniżenie tego podatku. W przypadku polskich właścicieli stawka wynosi 15% (w przypadku udziałów poniżej 25%) lub 5% gdy wielkość udziałów przekracza 25%. Od 1 stycznia 2000 dywidendy wypłacane przez spółki zależne (co najmniej 25 procent udziałów) zagranicznej firmie macierzystej nie podlegają już szwedzkiemu systemowi podatkowemu. Nie istnieją ograniczenia co do sumy dywidend jakie szwedzka firma może przekazać zagranicznym właścicielom lub udziałowcom. Zyski szwedzkiego oddziału firmy zagranicznej mogą być przekazywane za granicę po opodatkowaniu dochodu stawką przewidzianą dla podatku dochodowego od osób prawnych.

Podatki od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych ma w Szwecji charakter podatku lokalnego, co stanowi istotną różnicę np. w stosunku do sytuacji w Polsce. Stawki tego podatku są zróżnicowane i wahają się od 26% do 35% dochodu podlegającemu opodatkowaniu w skali rocznej, w zależności do gminy. Od kwoty zarobków powyżej 232.600 SEK pobierane jest dodatkowo 20% podatku, od kwoty powyżej 374.000 SEK jeszcze kolejne 5% /wg danych za 2000 rok/. Do podatku gminnego doliczany jest podatek państwowy wynoszący 200SEK. Dochód do opodatkowania oblicza się odliczając składkę na ubezpieczenie społeczne oraz kwotę dochodu nieopodatkowaną, która w roku 2000 wahała się pomiędzy 8 700 a 18 200 SEK w zależności od statusu podatnika. W przypadku dochodów mieszczących się w ostatnim przedziale skali podatkowej tj. powyżej 374 000 SEK rocznie krańcowa stawka podatku dochodowego wyniesie ok. 57%. Nieco szerzej w Szwecji interpretowane jest pojęcie dochodu i oprócz dochodów gotówkowych (wynagrodzenia, zasiłki, odprawy, nagrody, diety podrózne itp.) obejmuje także świadczenia niepieniężne takie jak np.: posiłki firmowe, użytkowanie samochodu służbowego, służbowe mieszkania. Większość świadczeń niepieniężnych szacowana jest według przyjętych stawek. I tak np. świadczenie w formie dotowanego posiłku w firmie szacuje się na 52 SEK. Jeżeli więc jego cena dla pracownika wynosi np.35 SEK, to różnica tj.17 SEK stanowi dochód podatnika, który podlega opodatkowaniu.

Podatkowi dochodowemu od osób fizycznych podlegają przedsiębiorca jednoosobowy, każdy ze wspólników spółki cywilnej, jawnej oraz komandytowej (jeżeli są osobami fizycznymi).

W Szwecji inaczej niż w Polsce, również osoby fizyczne płacą podatki od zysków kapitałowych – odsetek bankowych, dywidend, zysków z operacji giełdowych, dochodów z wynajmu lokali itp. Stawka tego podatku jest taka jak dla podatku od dywidendy i wynosi 30%. Straty kapitałowe mogą być w całości odliczone od zysków kapitałowych, jednakże w pewnych sytuacjach odliczeniu podlega tylko 70% tych strat.

Majątek osobisty o wartości powyżej 900 000 SEK jest opodatkowany stawką 1,5% rocznie. Pojęcie majątku osobistego obejmuje między innymi : zasoby kont bankowych, akcje, nieruchomości, samochody, łódzie, biżuterię.

Podatek od nieruchomości.

Nieruchomości (domy i mieszkania) będące w posiadaniu osób fizycznych podlegają opodatkowaniu stawką 1,5% rocznie, przy czym zabudowania powstałe po 1991 rokiem opodatkowane są przez 10 lat na zasadach ulgowych. Wartość nieruchomości dla celów podatkowych szacowana jest co dwa lata i wynosi ok.75% wartości rynkowej.

Podatek od towarów i usług – VAT

System naliczania i rozliczania podatku VAT jest w Szwecji zgodny z ogólnymi zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej. Raz opodatkowany towar w kraju unijnym nie podlega ponownemu opodatkowaniu w innym kraju. Podstawowa stawka podatku VAT, zwanego w Szwecji „Moms” (skrót od *mervärdesskatt*), wynosi 25 %. Jednakże obniżoną stawkę 12 % stosuje się do żywności, usług hotelowych, transportu pasażerskiego oraz kilku innych usług, a stawką 6 % objęte są gazety codzienne, bilety wstępu na komercyjne imprezy sportowe oraz imprezy kulturalne. VAT jest naliczany w imporcie towarów objętych tym podatkiem z krajów spoza Unii Europejskiej. Pobór podatku VAT w imporcie jest w kompetencji Szwedzkiego Urzędu Celnego. Eksport towarów i usług do krajów spoza Unii Europejskiej jest zwolniony z podatku VAT. W Szwecji, podobnie jak to wprowadzono już w Polsce, możliwe jest odzyskanie podatku VAT na granicy zarówno przez osoby fizyczne jak i firmy, które nie są zarejestrowane jako płatnicy VAT w tym kraju. Rejestracji dla płatności /rozliczania/ VAT w Szwecji mogą dokonać również podmioty, które nie zarejestrowały się w PRV jako spółki, lub inne formy prawne przedsiębiorstw, np. biura budowy działające czasowo w oparciu o kontrakt z firmą szwedzką. Rejestrację tego rodzaju prowadzi dla całej Szwecji, urząd podatkowy w Sztokholmie.

Podatek akcyzowy

Opodatkowaniu podatkiem akcyzowym w Szwecji podlegają np.:

- wyroby alkoholowe,
- wyroby tytoniowe,
- paliwa
- nawozy sztuczne,
- energia elektryczna
- loterie,
- gry hazardowe,
- zyski z indywidualnych planów emerytalnych,
- działalność reklamowa (ogłoszenia)

Szczególnym rodzajem podatku jest podatek od pojazdów mechanicznych obliczany generalnie według wagi i przeznaczenia pojazdu.

Nowe zasady opodatkowania cudzoziemców.

Nowe prawo wprowadzające ułatwienia dla inwestorów zagranicznych pragnących zatrudnić zagranicznych specjalistów na określony czas, weszło w życie od 2001.01.01. Według tej nowej regulacji prawnej tylko 75 procent dochodów uzyskanych w Szwecji w okresie trzyletniego pobytu podlegało będzie

opodatkowaniu w tym kraju, jeśli planowany pobyt w Szwecji nie przekroczy pięciu lat. Nowe prawo będzie miało szczególne znaczenie dla zagranicznych inwestorów pragnących zatrudnić w Szwecji menedżerów i specjalistów z własnych krajów. Będzie ono miało również znaczenie dla filii firm zagranicznych potrzebujących specjalistów z firm macierzystych do pomocy przy ekspansji, rozwoju czy nowych przedsięwzięciach.

Dotychczas jednak stosowna ustawa nie została uchwalona.

Składka na ubezpieczenia społeczne.

Poza obciążeniami stricte podatkowymi na szwedzkim pracodawcy ciąży obowiązek odprowadzania części składki na ubezpieczenie pracownika. Generalnie całkowite obciążenie pracodawcy z tego tytułu wynosi ok.33% podstawy opodatkowania, jednak przepisy szwedzkie są w tej materii dosyć skomplikowane, dlatego dokładna wysokość składki może się nieco różnić w zależności od konkretnego przypadku. Dla osób pracujących na własny rachunek stawka ubezpieczenia wynosi ok. 31% podstawy opodatkowania.

Krajowa Izba Skarbowa (Riksskatteverket, RSV) posiada użyteczną stronę internetową dostarczającą szczegółów dotyczących prawa i przepisów podatkowych. Większość informacji – szczególnie te przydatne dla cudzoziemców – jest przetłumaczona na język angielski.

www.rsv.se

VIII. Przetargi publiczne w Szwecji.

Zakupy /również leasing i wynajęcie/ towarów i usług w tym robót budowlanych, dokonywanych przez instytucje państwowe, urzędy wojewódzkie, gminy oraz jednostki administracji państwowej, są w Szwecji dokonywane na drodze przetargów publicznych, o ile kwoty zamówienia przekraczają określone wartości. Przetargi mogą mieć charakter otwarty /dostępny dla wszystkich/, selektywny /dostępny dla niektórych/, negocjowany, uproszczony i bezpośredni. Zasady organizowania przetargów w Szwecji są zgodne z ogólnymi zasadami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Podstawowe przepisy dotyczące systemu przetargów publicznych zawarte są w Ustawie o przetargach publicznych (SFS 1997:1068), której wyjątki przytoczono poniżej.

Podstawowe zasady organizowania przetargów

1. Otwarcie ofert odbywa się w obecności co najmniej dwu reprezentantów jednostki organizującej przetarg oraz przedstawiciela Izby Handlowej.
2. Podstawowym kryterium oceny oferty jest cena i warunki ekonomiczne realizacji zamówienia, w tym: czas dostawy, koszty eksploatacji, jakość, cechy estetyczne, serwis oddziaływanie na środowisko.
3. Zespół akceptujący może odrzucić ofertę w przypadku rażąco niskiej ceny, jednakże musi wówczas wysłać wyjaśnienie do Komisji Europejskiej.
4. Dostawca może być wyłączony z przetargu, o ile nie może zaprezentować wiarygodności ekonomicznej – jest zagrożony bankructwem, zalega z płaceniem podatków itp.

Przetargi na towary.

W przypadku gdy wartość zamówienia objętego przetargiem przekracza 130 000 EURO dla urzędów państwowych i 200 000 EURO dla pozostałych jednostek, przetarg taki podlega niżej podanym zasadom:

1. Jednostka ogłaszająca przetarg zobowiązana jest do możliwie wczesnego poinformowania o przetargach, których wartość dla każdej grupy produktów przekracza 750.000 EURO. Jednostka taka przekazuje wówczas informację o przetargu do publikacji w biuletynie Unii Europejskiej.
Okres na składanie ofert musi wynosić co najmniej 52 dni od momentu ogłoszenia przetargu otwartego i odpowiednio 37 dla przetargu selektywnego. W przypadku wystąpienia szczególnych okoliczności, np konieczności odbycia wizyt w celu dokonania oględzin, czas ten można odpowiednio przedłużyć.
2. Uczestnictwo w przetargu należy zgłosić telefaksem, telefonicznie lub przez internet, a następnie potwierdzić listem z oryginalnym podpisem osoby upoważnionej.

Przetargi na budowę obiektów.

Jeżeli wartość zamówienia budowlanego przekracza 5 mln. EURO, to przetarg musi zostać przeprowadzony zgodnie z poniższymi zasadniczymi wymaganiami:

1. Oferent ubiegający się o koncesję musi akceptować przekazanie co najmniej 30% wartości realizowanych prac, osobie trzeciej.
2. W wypadku łączenia się przedsiębiorstw w konsorcja w celu ubiegania się o koncesje, żadne z nich nie jest traktowane jako osoba trzecia. Przedsiębiorstwa „córki” itp. nie są traktowane jako osoby trzecie.
3. Przy przetargu otwartym okres składania ofert wynosi 52 dni, a w przypadku wcześniejszego jego ogłoszenia może być skrócony do 37 dni. Przy przetargu selektywnym wynosi on odpowiednio 37 dni od czasu ogłoszenia.
4. Zgłoszenia należy dokonać telefaksem, telefonicznie lub przez internet i potwierdzić listownie z oryginalnym podpisem osoby upoważnionej.
5. Dla kontraktów cząstkowych o wartości niższej niż 1.000.000 EURO obowiązują inne przepisy. Nie wolno jednakże dzielić kontraktu na części tylko w celu nie przekroczenia wartości progowych.

Przetargi w dziedzinie gospodarki wodnej, energii, transportu i telekomunikacji.

Szczególnymi regulacjami objęte są również przetargi dotyczące tworzenia infrastruktury związanej z, transportem, dystrybucją lub zaopatrywaniem w wodę pitną, energię elektryczną, gaz lub energię ciepłą, lub też dostarczanie tych czynników do istniejących sieci. Objęte są nimi również takie rodzaje działalności jak korzystanie z terenów ziemskich lub obszarów wodnych w celu poszukiwania i wydobywania ropy, gazu, węgla, lub innych zasobów energetycznych do zaopatrywania lotnisk, portów i innych terminali. Kolejnym obszarem funkcjonowania tych zasad jest organizacja transportu kolejowego, szynowego, autobusowego, itp. oraz tworzenie sieci telekomunikacyjnych.

1. Przetargi w omówionym powyżej zakresie objęte są szczególnymi regulacjami prawnymi jeśli ich wartość bez VAT-u przekracza następujące sumy:
 - 400.000 EURO dla w/w z wyjątkiem towarów i usług telekomunikacyjnych
 - 600.000 EURO dla towarów i usług telekomunikacyjnych
 - 5.000.000 EURO dla obiektów budowlanych
2. W wypadku umów ramowych składających się z wielu składników za wartość kontraktu uważa się ich łączną sumę.
3. Jednostka realizująca przetarg zobowiązana jest z góry dla każdego roku budżetowego ogłaszać przetargi o wartości powyżej 750.000 EURO. W ogłoszeniach należy określać rodzaje towarów i usług, które mają zostać zakupione. Ogłoszenie może zawierać klauzulę mówiącą o tym, że przetarg ma charakter selektywny i należy zgłosić swój udział pisemnie.
4. Sposób wybierania kontrahenta musi być określony przez jednostkę prowadzącą przetarg, a jego wynik musi być zgłoszony do Komisji Europejskiej.
5. Ogłoszenie o przetargu otwartym musi ukazać się co najmniej 52 dni przed terminem składania ofert. O ile organizator przetargu ogłaszał to wcześniej, wystarczy 37 dni.

6. W wypadku przetargu selektywnego lub negocjowanego czas na zgłoszenie akcesu do przetargu wynosi 5 tygodni od czasu przesłania ogłoszenia do publikacji i co najmniej 10 dni od jego publikacji.
7. Jednostka organizująca przetarg zobowiązana jest przekazać niezbędne informacje w ciągu 6 dni.
8. Jednostka organizująca przetargi może stworzyć specjalny rejestr potencjalnych dostawców, którzy mogą brać udział w selektywnych i negocjowanych przetargach. Należy wówczas opracować reguły prowadzenia rejestru. W wypadku ich aktualizacji należy powiadomić wszystkich zainteresowanych dostawców. W momencie ogłaszania przetargu należy w ogłoszeniu poinformować o obowiązujących w tym zakresie zasadach. Ogłoszenie należy przesłać do oficjalnej publikacji Unii Europejskiej.
9. Zapewnienie wymaganej jakości może wymagać przedkładania na żądanie organizatora zaświadczeń o spełnianiu standardów europejskich.
10. Jednostka organizująca przetarg ma obowiązek informowania uczestników przetargu o możliwości uzyskania materiałów informacyjnych oraz o postanowieniach obowiązujących w zakresie prawa pracy i warunków pracy przy wykonywaniu obiektów.

Przetargi na usługi.

Również przetargi organizowane dla zamówień na usługi podlegają specjalnym regulacjom. Użytkowanie nieruchomości, produkcja programów TV, usługi telekomunikacyjne, arbitrażowe, usługi finansowe w tym obrót papierami wartościowymi, działalność badawcza i rozwojowa, podlegają przepisom odrębnym, które nie są tu omawiane.

Przetargi na usługi są objęte poniższymi regulacjami, jeśli wartość zamówienia przekracza 130 000 EURO /bez VAT/ dla administracji państwowej i 200 000 EURO dla pozostałych jednostek.

W przypadku organizowania przetargów zarówno na towary i usługi łącznie, należy stosować przepisy dotyczące przetargów na usługi o ile wartość usług jest wyższa niż wartość towarów.

1. Jednostka organizująca przetarg, musi w możliwie najkrótszym czasie w danym roku budżetowym, ogłosić przetargi, których wartość przekracza 750.000 EURO i które są planowane na dany rok budżetowy. Jednostka ta zobowiązana jest do ogłoszenia o przetargu, a następnie do informowania Unii Europejskiej o swojej decyzji. Zazwyczaj stosowana jest forma przetargu otwartego lub selektywnego. Przetarg negocjowany wolno stosować w wypadkach, kiedy oferent posiada prawo wyłączności ze względów technicznych lub artystycznych.
2. Składanie ofert w przetargach otwartych odbywa się w okresie co najmniej 52 dni od ogłoszenia, jednak czas ten może być skrócony do 37 dni, gdy przetarg był wstępnie ogłaszany.
3. Standardy europejski stanowią bazę dla określenia jakości oferowanych usług.
4. W przetargach o charakterze konkursu architektonicznego lub wzornictwa granica wartości od której obowiązuje stosowanie tych zasad wynosi 200.000 EURO, a ich warunki ustalane są indywidualnie przez jednostkę organizującą przetarg.

.

Przetargi, dla zamówień o wartościach niższych niż omawiane powyżej

1. Dla przetargów, dotyczących zamówień o wartościach niższych od wspomnianych uprzednio stosuje się uproszczone formy przetargów, aż do przetargu bezpośredniego włącznie. Ten ostatnio wspomniany może być jednak stosowany tylko wtedy, gdy istnieją istotne przyczyny takie jak brak czasu dla realizacji projektu, czy okoliczności, których nie można było przewidzieć i które są niezależne od jednostki organizującej przetarg.
2. Jednostka organizująca przetarg uproszczony, zobowiązana jest do jego ogłoszenia i zażądania pisemnych ofert. Oferty te otwierane są jednocześnie w obecności, co najmniej dwóch przedstawicieli jednostki organizującej przetarg oraz ewentualnie reprezentanta Izby Handlowej.
3. Oferent może zostać wyłączony z uczestnictwa w przetargu, o ile znajduje się w stanie bankructwa lub likwidacji, jest przedmiotem dochodzenia wiarygodności, popełnił przestępstwo dotyczące działalności gospodarczej lub zaniedbał płaconia podatków bądź też opłat socjalnych. Oferent taki musi być zarejestrowany w odpowiednim rejestrze prowadzonym przez administrację.
4. Jednostka organizująca przetarg zobowiązana jest do przyjęcia oferty, o najniższej cenie, lub najbardziej korzystnej ekonomicznie.
5. W przypadku przetargów związanych z bezpieczeństwem państwa, rząd ma prawo wprowadzenia niezbędnych i uzasadnionych zmian w trybie i zasadach organizowanych przetargów.

Odwołania, odszkodowania, etc.

1. Dostawca, który uważa się za pokrzywdzonego wynikami przetargu ma prawo odwołania się do Administracyjnego Sądu Wojewódzkiego. Odwołanie takie nie może być złożone po podpisaniu umowy w wyniku rozstrzygnięcia przetargu.
2. Jednostka organizująca przetarg, która nie prowadziła go zgodnie z obowiązującymi zasadami zobowiązana jest do wyrównania strat poniesionych przez oferentów. Pozew należy złożyć w sądzie powszechnym w ciągu jednego roku od podpisania umowy będącej wynikiem przetargu.
3. Specjalna Komisja Przetargów Publicznych stanowi nadzór nad prawidłowością ich przebiegu. Wszystkie dane dotyczące przetargu muszą być przedłożone komisji na jej żądanie.
4. Uczestnik przetargu może również zażądać mediacji w Komisji Europejskiej. Wniosek o mediację składa się w Komisji Przetargów Publicznych. Mediatorzy mogą powołać najwyżej dwóch ekspertów, na których wybór strony uczestniczące mogą się nie zgodzić. Koszty własne mediacji ponoszone są przez każdą ze stron.

IX. Wydział Ekonomiczno Handlowy w Sztokholmie.

Jednym z podstawowych zadań Wydziałów Ekonomiczno-Handlowych obok działań wspomagających proces akcesji Polski do Unii Europejskiej jest promowanie polskiego eksportu oraz działania w celu zwiększenia napływu inwestycji zagranicznych. W związku z powyższym WEH Sztokholm prowadzi rozbudowaną działalność promocyjną przede wszystkim w zakresie:

- dystrybucji podstawowych informacji gospodarczych i rynkowych
- pomocy polskim przedsiębiorstwom w penetracji rynku szwedzkiego
- ułatwiania kontaktów z potencjalnymi importerami i ich organizacjami
- organizacji polskich stoisk na targach i wystawach oraz misji handlowych
- organizacji działalności seminaryjnej w Polsce i Szwecji.

Dobłą okazją do uczynienia „pierwszego kroku” na rynku szwedzkim jest udział w największych w Skandynawii Sztokholmskich Targach Technicznych (październik), poświęconych branży przemysłowej, w szczególności wszelkiego typu narzędziom, środkom BHP, podzespołom do urządzeń przemysłowych itd.

Kolejną interesującą propozycją dla polskich producentów (szczególnie firm małych i średnich) mogą być największe w Szwecji Targi Poddostawców ELMIA w Jonkoping (listopad). Tradycyjnie prezentują się tam wytwórcy podzespołów mechanicznych, elektrycznych i elektronicznych, producenci drobnych urządzeń oraz usługodawcy w branży przemysłowej.

Zainteresowanych zapraszamy do kontaktu z naszym biurem w Sztokholmie.

Wydział Ekonomiczno Handlowy Ambasady RP w Sztokholmie
Friggagatan 4
114 27 Stockholm

tel. 0046 8 453 84 20
fax. 0046 8 21 61 88

Podstawowe informacje można także uzyskać za pośrednictwem naszej strony internetowej www.polcommerce.com.

Informacje dotyczące przekraczania granicy w ruchu turystycznym i dopuszczalnych limitów wwozu niektórych artykułów można znaleźć na stronie internetowej Konsulatu Generalnego RP www.polskageneralkonsulatet.se

X. Użyteczne adresy.

Administracja centralna

Instytucja	Niektóre kompetencje	Adres
Kancelaria Premiera <i>Statsrådsberedningen</i>	Koordinacja prac Rządu.	Rosenband 4, 103 33 Stockholm Tel. 46 8 405 10 00 Fax 46 8 723 11 71 www.statsradsberedningen.regeringen.se
Parlament <i>Sveriges Riksdag</i>	Najwyższy organ legislacyjny.	Sveriges riksdag 100 12 Stockholm tel. 46 8 786 40 00 www.riksdagen.se
Ministerstwo Spraw Zagranicznych <i>Utrikesdepartementet</i>	Polityka zagraniczna i bezpieczeństwo kraju. Prawa człowieka. Prawa i interesy obywateli szwedzkich za granicą Handel zagraniczny. Współpraca zagraniczna w zakresie rozwoju gospodarczego i inwestycji.	Gustav Adolf Torg 1 Poczta: Box 161 21 SE-103 39 Stockholm Tel. 46 8 405 10 00 Fax. 468 7231176 www.utrikes.regeringen.se
Ministerstwo Gospodarki <i>Näringsdepartementet</i>	Infrastruktura i polityka transportowa- drogi, koleje, transport morski i lotniczy. Technologie informatyczne, polityka zatrudnienia i rynku pracy, usługi w tym zakresie i szkolenia. Zasiłki dla bezrobotnych. Rozwój regionalny. Przedsiębiorstwa państwowe. Turystyka.	Jakobsgatan 26 Poczta: SE- 103 33 Stockholm Tel. 46 8 405 10 00 Fax. 46 8 411 36 16 www.naring.regeringen.se
Ministerstwo Finansów <i>Finansdepartementet</i>	Polityka gospodarcza, budżet, podatki i zasiłki socjalne. Międzynarodowa współpraca gospodarcza. Banki ubezpieczenia, gry i loterie. Plany i prognozowanie rozwoju gospodarczego.	Drottninggatan 21 Poczta: SE-103 33 Stockholm Tel. 46 8 405 10 00 Fax. 46 8 21 73 86 www.finans.regeringen.se
Ministerstwo Środowiska <i>Miljödepartementet</i>	Ochrona przyrody. Zanieczyszczenia wody, powietrza - kontrola i zarządzanie. Badania i międzynarodowa współpraca w zakresie ochrony środowiska. Planowanie urbanistyczne i nadzór. Meteorologia i geotechnika.	Tegelbacken 2 Poczta: SE-103 33 Stockholm Tel. 46 8 405 10 00 Fax. 46 8 24 16 29 www.miljo.regeringen.se
Główny Urząd Celny <i>Tullverket</i>	Realizuje politykę celną UE w Szwecji i w sprawach celnych jest nadzorowany przez organy zarządzające UE. Odpowiada za pobór VAT i cła.	Alströmergatan 39 112 98 Stockholm, Box 12 854 Tel. 46 8 789 79 55 lub 0771 23 23 23 Fax. 46 8 20 80 12 www.tullverket.se
Krajowy Zarząd Handlem <i>Kommerskollegium</i>	Agencja rządowa zajmująca się polityką handlową i handlem zagranicznym. Zasadnicze zadania związane są z uczestnictwem w pracach odpowiednich urzędów i agencji UE. Administracja licencjami, kontyngentami etc.	Drottninggatan 89 113 86 Stockholm Box 6803 Tel. 46 8 690 48 00 Fax. 46 8 30 67 59 www.kommers.se

Instytucja	Niektóre kompetencje	Adres
Biuro Patentowo Rejestrowe <i>Patent och Registeringsverket</i>	Zgłoszenia i uzyskiwanie patentów oraz praw do ochrony wartości intelektualnych. Serwis informacyjny w tym zakresie. Rejestracja przedsiębiorstw i wydawanie zgody na założenie przedsiębiorstwa osobom spoza EEA.	Oddział patentowy Valhallavägen 136 102 42 Stockholm Box 5055 Tel. 46 8 782 25 00 Fax 46 8 666 02 86 Oddział Rejestracji Przedsiębiorstw Badhusparken SE-851 81 Sundsvall Tel. 46 60 18 40 00 Fax. 46 60 12 98 40 www.prv.se
Krajowy Urząd Podatkowy <i>RSV</i>	Nadzór nad poborem podatków, przygotowywanie nowelizacji prawa podatkowego. Prowadzenie systemu informacji podatkowych.	Biuro w Sztokholmie Birger Jarlsgatan 61 106 65 Stockholm Tel. 46 8 458 30 00 Fax 46 612 81 35 www.rsv.se
Główny Urząd Pracy <i>Migrationsverket</i>	Urząd centralny odpowiedzialny za całość polityki dotyczącej cudzoziemców w Szwecji. Prawa do pobytu i pracy, azyl, obywatelstwo.	601 70 Norköping Tel. 46 11 15 60 00 Fax 46 11 10 81 55 www.migrationsverket.se
Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości <i>NUTEK</i>	Agencja rządowa odpowiedzialna za rozwój przedsiębiorczości i rozwój regionalny. Opracowywanie programów i prognoz, pomoc prawna i logistyczna dla izb gospodarczych i przedsiębiorców.	Liljeholmsvägen 32 117 86 Stockholm Tel. 46 8 681 91 00 Fax. 46 8 19 68 26 www.nutek.se
ALMI <i>ALMI – Företagspartner AB</i>	Przedsiębiorstwo państwowe powołane dla inicjowania tworzenia i wspierania przedsiębiorstw małych i średnich. Posiada regionalne oddziały w każdym województwie.	Tegelbacken 4 111 52 Stockholm Tel. 46 8 402 09 00 Fax. 46 8 406 03 00 www.almi.se
Rada do Spraw Eksportu. <i>Exportrådet</i>	Promocja szwedzkiego eksportu, wspieranie szwedzkiej przedsiębiorczości, posiada przedstawicielstwa w wielu krajach	Storgatan 19 Pocztą: SE- 114 85 Stockholm Tel. 46 8 783 85 00 Fax. 46 8 662 90 93 www.swedishtrade.se Warszawa, Wołodyjowskiego 74 Tel. 48 22 853 20 30 Fax. 48 22 853 20 21
Agencja Międzynarodowej Współpracy i Rozwoju. <i>SIDA</i>	Agencja dostarczająca informacje i publikująca materiały dotyczące współpracy w zakresie rozwoju i kooperacji międzynarodowej.	Sveävegen 20 Pocztą:10 25 Stockholm Tel. 46 8 698 50 00 Fax. 46 8 20 88 64 www.sida.se
Agencja Inwestycji Zagranicznych ISA	Agencja rządowa dostarczająca informacji i wsparcia inwestorom zagranicznym	Gamla Brogatan 36-38 SE 101 21 Stockholm Tel. 46 8 402 78 00 Fax. 46 8 402 78 78 www.isa.se

Organizacje Przedsiębiorców

Instytucja	Adres
Szwedzkie Stowarzyszenie Przedsiębiorców w branży – ochrona środowiska. <i>NMC</i> <i>Näringslivets Miljöchefer</i>	Fleminggatan 7 104 20 Stockholm Tel. 46 8 657 14 45 Fax 46 8 653 31 93 www.nmc.a.se
Szwedzka Federacja Handlu <i>Svensk Handel</i>	Blasieholmsgatan 4B 103 29 Stockholm Tel. 46 8 762 77 00 Fax 46 8 762 77 77 www.svenskhandel.se
Sztokholmska Izba Handlowa <i>Stockholm Handelskammare</i>	Västra Trädgårdsgatan 9 103 21 Stockholm tel. 46 8 555 100 00 Fax. 46 8 566 316 35 www.chamber.se
Izba Handlowa dla regionu Uppsala <i>Uppsvenska Handleskammaren</i>	Dag Hammarskjölds Väg 26 751 83 Uppsala Tel. 46 18 50 29 50 Fax. 46 18 55 44 58 www.uppsala.chamber.se
Izba Handlowa Regionu Västerbottens <i>Västerbottens Handelskammare</i>	Expolaris Center 931 78 Skellefteå Tel. 46 910 77 08 90 Fax. 46 910 77 08 99 www.ac.cci.se
Izba Handlowa Wschodniej Szwecji <i>Östvenska Handelskammaren</i>	Nya Rådstugugatan 3 602 24 Norrköping, Box 1343 Tel. 46 11 2850 30 Fax. 46 11 13 77 19 www.east.cci.se
Izba Handlowa dla regionu Jönköping <i>Handelskammaren i Jönköping län</i>	Elmiavägen 11 554 54 Jönköping Tel. 46 36 30 14 30 Fax. 46 36 12 95 79 www.jn.cci.se
Izba Handlowa dla regionu Wermland. <i>Handelskammaren Värmland</i>	Älvgatan 11 652 25 Karlstad Tel. 46 54 22 14 80 Fax. 46 54 22 14 90 www.wermland.cci.se

Organizacje przedsiębiorców cd

Instytucja	Adres
Izba Handlowa Regionu Mälardalen <i>Handelskammaren Mälardalen</i>	Drottninggatan 26 700 08 Örebro, Box 8044 Tel. 46 19 16 61 60 Fax 46 19 611 77 50 www.malardalen.cci.se
Izba Handlowa Centralnej Szwecji. <i>Mellansvenska Handelskammaren</i>	Linnevägen 1 801 04 Gävle Box 296 Tel. 46 26 66 20 80 Fax 46 26 66 20 99 www.mhk.cci.se
Izba Handlowo- Przemysłowa Środkowej Szwecji <i>Mittsveriges Industri- och Handelskammaren</i>	Kyrkogatan 26 852 32 Sundsvall Tel. 46 60 17 18 80 Fax. 46 60 61 86 40 www.mid.chamber.cci.se
Izba Handlowa Regionu Norrbotten <i>Handelskammaren</i>	Storgatan 9 972 38 Lulea Tel. 46 920 122 10 Fax. 46 920 948 57 www.north.cci.se
Zrzeszenie Szwedzkich Izb Przemysłowo Handlowych <i>Svenska Handelskammarförbundet</i>	Box 16050 103 21 Stockholm Tel. 46 8 555 100 00 Fax. 46 8 566 316 37 www.cci.se
Izba Handlowo Przemysłowa Południowej Szwecji <i>Sydsvenska Industri-och Handelskammaren</i>	Tel. 46 40 690 24 00 Fax. 46 40 69024 90 www.handelskammaren.com
Izba Przemysłowo Handlowa Zachodniej Szwecji. <i>Vastsvenska Industri-och Handelskammaren</i>	Tel. 46 31 83 59 00 Fax. 46 31 83 59 36 www.handelskammaren.net
Polsko Szwedzka Izba Handlowa <i>Svens-Polska Handelskammaren.</i>	Blasieholmsgatan 46 103 24 Stockholm Tel. 46 8 678 69 45 Fax. 46 8 762 77 00
Stowarzyszenie dostawców materiałów budowlanych <i>Byggmaterialgrossisterna</i>	Tel. 46 8 762 76 48 Fax. 46 8 762 76 49
Stowarzyszenie importerów owoców i warzyw <i>SFG AB Frukt och Grönt</i>	Tel. 46 8 762 76 46 Fax. 46 8 762 76 47
Stowarzyszenie dostawców wódek i win. <i>Spirit&Vinleverantörsföreningen</i>	Tel. 46 8 762 76 25 Fax. 46 8 762 76 27
Stowarzyszenie importerów wyrobów tekstylnych <i>Textilimportörerna</i>	Tel. 46 8 762 76 14 Fax 46 8 762 76 15

Orgnizacje przedsiębiorców cd

Instytucja	Adres
Automotive Parts and Accessories Association Of Swedish Wholesalers	SE 103 29 Stockholm Tel. 46 8 762 76 41 Fax. 46 8 762 76 43
The Association of Car Importers	SE 103 29 Stockholm tel. 46 8 762 76 41 Fax. 46 8 762 76 43
Swedish Federation of Electrical Wholesalers	SE 114 84 Stockholm Tel. 46 8 663 01 30 Fax. 46 8 662 06 38
Swedish Association of Fruit and Vegetable Distributors	SE 103 29 Stockholm tel. 46 8 762 76 46 Fax 46 8 762 76 76 www.fruktogront.se
Association of Swedish Meat Wholesalers	SE 103 29 Stockholm Tel. 46 8 762 77 00 Fax. 46 8 762 76 45
Association of Swedish Textile Importers	SE 103 29 Stockholm Tel. 46 8 762 77 00 Fax. 46 8 762 76 18
Association of Swedish Shoe, Textile and Clothing Retailers	SE 103 29 Stockholm Tel 46 8 762 77 00 Fax. 46 8 762 76 18 www.stil.cc
Swedish Association of Paper Trade	SE 111 84 Stockholm Tel. 46 8 508 93 800 Fax. 46 8 508 93 801 www.pappersgross.se

Polskie przedstawicielstwa w Szwecji

Instytucja	Adres
Ambasada Polska w Szwecji	Karlavägen 35 114 31 Stockholm Tel. 46 8 411 41 32 Fax 46 8 10 10 69 www.polemb.se
Wydział Ekonomiczno- Handlowy Ambasady	Friggagatan 4 114 27 Stockholm tel. 46 8 453 84 20 Fax. 46 8 21 61 88 www.polcommerce.com
Instytut Polski	Villagatan 2 114 32 Stockholm Tel. 46 8 505 750 50 Fax. 46 8 505 750 69 www.polskainstitutet.se
Konsulat Generalny w Sztokholmie	Prästgårdsgatan 5 172 32 Sundbyberg tel. 46 8 746 48 00 Fax. 46 8 98 35 22 www.polskageneralkonsulatet.se
Konsulat Generalny w Malmö	Adolf Fredriksgatan 13 Box 205 12 200 74 Malmö Tel. 46 40 26 74 16 Fax. 46 40 91 43 39
Polski Ośrodek Informacji Turystycznej	Villagatan 2 114 32 Stockholm Tel. 46 8 21 08 94 Fax. 46 8 24 08 65 www.tourpol.com